№ 25 (3970)

31 сакавіка 2015 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

www.nv-online.info

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Што там, на заводах і фабрыках?

СІТУАЦЫЯ

МАЗаўцы: хто ў вёску, хто на лецішча

Як вядома, з 27 сакавіка па 6 красавіка многія рабочыя Мінскага аўтамабільнага завода знаходзяцца ў адпачынку з захаваннем 2/3 заробку. Прадпрыемства было вымушана пайсці на такую меру, бо тэмпы рэалізацыі прадукцыі няўхільна зніжаюцца. Летась удалося прадаць на 2238 грузавікоў менш, чым пазалетась. Што ж казаць пра сёлетнюю сітуацыю, калі расійскі рубель знізіўся да крытычнай адзнакі? Цягам двух месяцаў МАЗ прадаў у Расію 794 аўтамабілі, а гэта на 28,2% менш, чым летась за такі ж перыяд.

А што думаюць самі рабочыя пра будучае свайго прадпрыемства? Кожны, з кім удалося паразмаўляць, сцвярджаў, што адпачынку не рады. Што і не дзіўна. Здзівіла іншае. Здавалася б, горш, чым ёсць ужо быць не можа, але ніводны рабочы не захацеў адкрыта, а не ананімна паразмаўляць з журналістам, выказацца пра набалелае. Больш за тое, некаторыя з апытаных дэманстравалі спакой, казалі, што вымушаны адпачынак вельмі дарэчы: паедуць у вёску да родзічаў альбо на лецішчы наводзіць парадак пасля зімы.

Мікалай Старыкаў (прозвішча зменена па яго просьбе), рабочы са стажам, заўважыў: "Буду займацца добраўпарадкаваннем сваёй новай кватэры. Трэба там самім многае зрабіць – і падлогу, і сцены раўняць, і электрыку, і сантэхніку... Кватэру купілі, узяўшы крэдыт у банку. З такімі заробкамі вось ламай галаву, як гэты крэдыт аддаваць..."

Мікалай, і іншыя рабочыя прызнаваліся, што гатовы змяніць працу, але не ўяўляюць, куды сёння можна ўладкавацца, літаральна па ўсёй краіне на многіх дзяржаўных прадпрыемствах становішча не лепшае, чым на МАЗе: працоўныя тыдні скарачаюць, у адпачынкі працоўных адпраўляюць.

ДАРЭЧЫ

Тыповая сітуацыя

Сітуацыя на МАЗе тыповая для многіх прадпрыемстваў беларускай прамысловасці. Сёлета чыстыя страты заводаў і фабрык за студзень склалі каля 35 трыльёнаў рублёў, што значна больш, чым за гэты месяц мінулага года. Аб'ёмы экспарту прамысловай прадукцыі значна ўпалі. Да прыкладу, за студзень у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года экспарт грузавых аўтамабіляў скараціўся на 3,4%, трактароў – на 18,1%, сельскагаспадарчай тэхнікі – на 45,3%, седлавых цягачоў – на 62,9%.

У такой сітуацыі застаецца толькі вырашыць: працаваць на склад ці выпрабляць такую колькасць прадукцыі, якую можна прадаць.

Любоў ЛУНЁВА.

«Адны мятуць, другія ў калгасе...»

У Бабруйску 26 сакавіка спыніў працу Завод масавых шын, які з'яўляецца структурным падраздзяленнем «Белшыны».

Пра сітуацыю, якая ўзнікла на ЗМШ, «Народнай Волі» распавёў старшыня пярвічнай арганізацыі Беларускага незалежнага прафсаюза ААТ «Белшына» **Артур Міхалап:**

– Завод масавых шын зараз стаіць цалкам. Ніхто канкрэтную прычыну рабочым (а працуе на гэтым структурным падраздзяленні «Белшыны» каля 1000 чалавек) не тлумачыў. Людзей паставілі перад фактам: з 26 сакавіка вытворчасць спыняецца. Вось і ўсё. Зараз адну частку рабочых адправілі ў падшэфны калгас (так ён раней называўся), які апякуе прадпрыемства, другая ж частка пайшла на так званыя рамонтныя дні. Яны заключаюцца ва ўборцы тэрыторыі прадпрыемства. Адны мятуць, другія ў калгасе... Вось так і працуем...

Сярэдні заробак на прадпрыемстве – болей за 5 мільёнаў рублёў. Для Бабруйска грошы, як быццам нядрэнныя. Але няма працы – няма і заробку, гэта відавочна.

Я размаўляў з рабочымі, для ўсіх рашэнне кіраўніцтва аб спыненні вытворчасці стала нечаканасцю. У размовах супрацоўнікі Завода масавых шын выказвалі такую думку: праблемы на прадпрыемстве ўзніклі з-за таго, што прадукцыю збываць няма куды.

Вытворчасць абяцаюць аднавіць з першых дзён красавіка. Як будзе – паглядзім.

Між іншым, Завод масавых шын не з'яўляецца адзіным прадпрыемствам Бабруйска, супрацоўнікі якога засталіся без працы.

Антон КАРАВАЙЧЫК.

Адправілі ў вымушаныя адпачынкі з захаваннем 2/3 тарыфнай стаўкі

У вымушаныя канікулы адпраўлены рабочыя Бабруйскага завода тармазных матораў і механізмаў (ТАіМ). Гэтае прадпрыемства з'яўляецца эксклюзіўным пастаўшчыком камплектуючых на канвеер МАЗа. Як вядома, беларускі аўтамабільны гігант прыпыняе працу да 6 красавіка. Гэтая акалічнасць рыкашэтам ударыла і па рабочых ТАіМа.

Вось што распавёў адзін з лідараў Свабоднага прафсаюза Беларускага **Міхаіл Кавалькоў**:

– МАЗ прыпыніў працу, і ў Бабруйску прадпрыемства стала: людзей адправілі ў вымушаныя адпачынкі з захаваннем 2/3 тарыфнай стаўкі. Чаму так адбываецца? Многія бачаць прычыны праблем беларускіх вытворчых прадпрыемстваў у тым, што зараз у Расіі эканамічны крызіс, а наша прадукцыя ў пераважнай большасці ідзе менавіта туды. Але праблема, мне падаецца, куды глыбей: не трэба ківаць на Расію, трэба мадэрнізаваць вытворчасць унутры Беларусі. Вы ж паглядзіце – склады завалены. Беларуская прадукцыя часцяком неканкурэнтаздольная – ёсць больш танныя і больш якасныя яе аналагі. Гэта першая прычына. Ну а другая прычына палягае ў метадах кіравання беларускай эканомікай. У нас жа як: ёсць план – давай выпраблій прадукцыю, а тое, што потым яна ляжыць на складах ці стаіць на заводскіх пляцоўках, – гэта другаснае...

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ДЫЯЛОГ

Урад не спраўляецца. Незалежныя прафсаюзы гатовы дапамагчы

*Лідар Беларускага кангрэса дэмакратычных прафсаюзаў **Аляксандр Ярашук** накіраваў зварот прэм'ер-міністру **Андрэю Кабякову**. Незалежныя прафсаюзы лічаць, што ўрад не спраўляецца з выклікамі, з якімі сутыкнулася беларуская эканоміка, і заяўляюць пра сваю гатоўнасць дапамагчы. Калі ўрад пачуе прапановы дэмакратычных прафсаюзаў, яны гатовы несці салідарную адказнасць за выхад краіны з крызісу.*

"Звяртаюся да Вас у сувязі з сацыяльна-эканамічнай сітуацыяй, якая, на наш погляд, не атрымлівае адэкватнай ацэнкі ўрада, – *канстатуе Ярашук.* – Няўхільна зніжаецца заработная плата работнікаў і ўзровень даходаў іншых катэгорый насельніцтва, перш за ўсё – пенсіянераў. За люты сярэдняя заработная плата па краіне ў доларавым вылічэнні ледзь перавысіла 400 долараў, скараціўшыся ў параўнанні з канцом мінулага года больш як на трэць. Падобная дынаміка падзення назіраецца і з пенсіямі. Нарастаюць і становяцца масавымі праблемы з занятасцю, асабліва ў рэгіёнах і на такіх буйных прадпрыемствах, як МАЗ, "Гомсельмаш", дзе колькасць людзей, якія вымушана пакінулі працоўныя месцы, вылічаецца ўжо тысячамі.

Узнікненне ў сацыяльна-эканамічнай сферы краіны вострых праблем урад традыцыйна спрабуе растлумачыць уплывам сусветнага і расійскага крызісу, што з'яўляецца справядлівым толькі часткова. Верагодна, гэтай акалічнасцю тлумачыцца чакальная пазіцыя ўрада, нежаданне прыняць выклік як сігнал да неадкладнай выпрацоўкі ўласнай праграмы дзеянняў з унясеннем сур'ёзных карэкціровак у эканамічную палітыку краіны.

Сёння ўраду, на наш погляд, нельга сядзець і чакаць, што ўсё абыдзецца само сабой, што расійскі рынак, як было раней, зноў ажыве і будзе запатрабавана прадукцыя нашых прадпрыемстваў. Нельга пускаць на самацёк і рабіць стыхійнымі, бескантрольнымі працэсы вызвалення рабочай сілы, скарачэння працоўных месцаў, што мы сёння назіраем. Варта неадкладна прыступіць да выпрацоўкі дзяржаўнай праграмы занятасці, перавучвання персаналу, праграмы стварэння новых працоўных месцаў.

Пара нарэшце прызнаць, што эканамічны крызіс прыйшоў у Беларусь усур'ёз і надоўга, і прыступіць да ажыццяўлення энергічных, хуткіх і дзейсных мер па яго пераадоленні. Гэтыя меры, акрамя пераадолення існуючых крызісных з'яў, маглі б таксама станоўча паўплываць на настроі сярод працоўных, папярэдзіць рост сацыяльнай напружанасці, якая непазбежна адбываецца ў сувязі з нарастаючымі праблемамі ў сферы занятасці і аплаты працы.

У сувязі з гэтым ураду неабходна, на наш погляд, выступіць з ініцыятывай неадкладнай адмены прэзідэнцкага Дэкрэта №5 ад 15 снежня 2014 г. «Аб узмацненні адказнасці кіруючых кадраў і работнікаў арганізацый» і адмовы ад падпісання падрыхтаванага дэкрэта аб барацьбе з дармаедствам. У цяперашняй няпростай сітуацыі і цяжкасцях, якія ў сувязі з ёю ўзніклі, патрабуецца кансалідацыя грамадства, варта праяўляць дзяржаўную мудрасць і ліквідаваць любыя фактары, што здольныя правакаваць рост незадаволенасці сярод працоўных і ўсіх грамадзян краіны.

Асацыяцыя прафсаюзаў «Беларускі кангрэс дэмакратычных прафсаюзаў» заклікае Вас і ўрад, які Вы ўзначальваеце, у гэты лёсавызначальны для краіны час праявіць прафесіяналізм і высокую адказнасць, якія дазволяць пераадолець бягучы сацыяльна-эканамічны крызіс і закласці асновы новай эканамічнай палітыкі. Палітыкі, здольнай прывесці Беларусь да росквіту, забяспечыць працоўным краіны годную працу і годную яе аплату. АП БКДП гатовы ўнесці ва ўрад свае прапановы, удзельнічаць у кансультацыях і абмеркаваннях крызіснай сітуацыі, якая стварылася, і выпрацоўцы мер па яе пераадоленні. Заяўляем таксама аб сваёй гатоўнасці несці салідарную адказнасць у рамках нашых паўнамоцтваў па выхадзе краіны з крызісу.

Аляксандр ЯРАШУК, старшыня Асацыяцыі прафсаюзаў "Беларускі кангрэс дэмакратычных прафсаюзаў" (па даручэнні выканкама АП БКДП).

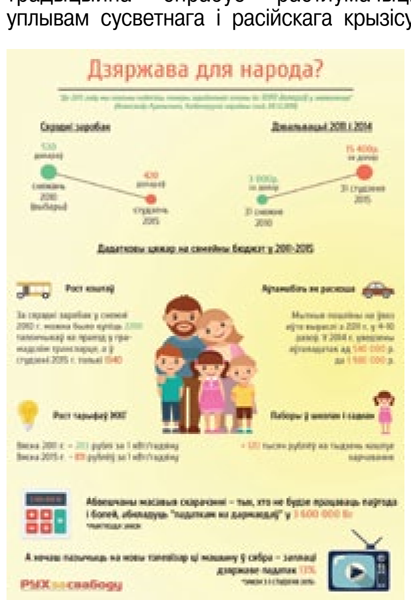

ГОЛАС ГРАМАДСКАСЦІ

Трэба мяняць структуру эканомікі і форму ўласнасці

Грамадскі рух "За Свабоду!" адгукнуўся заявай на спыненне канвеераў на многіх заводах і фабрыках, на тое, што ў краіне ўсчалася хваля скарачэнняў працоўных, якіх праз пэўны час могуць запісаць у "дармаеды".

Рух "За Свабоду" лічыць:

Абвешчаная мадэрнізацыя не дае і не прынясе чаканых вынікаў, бо трэба мяняць структуру эканомікі і форму ўласнасці. Цяпер, па сутнасці, мы бачым толькі выдаткоўванне грошай у новыя станкі ды патрабаванні прыгоннай дысцыпліны. Гэта псеўдамадэрнізацыя і застой, а не развіццё!

На пачатку 1990 гадоў у Беларусі былі адны з найлепшых шанцаў з усіх краін былога СССР, каб правесці паспяховае рэфармаванне сваёй гаспадаркі і інтэграваць яе ў сусветную эканоміку. Беларусь мела добрую базу як высокаіндустрыялізаваная дзяржава з дастаткова адукаванай і кваліфікаванай працоўнай сілай. На вялікі жаль, гэтыя шанцы былі змарнаваны.

25 год таму жыхары суседняй Польшчы, крамы якой зіхацелі пустэчай, скуплялі ў Беларусі самыя розныя тавары. Сёння ўсё наадварот: беларусы дзясяткамі тысяч едуць у Беласток, Тэрэспаль ці Варшаву, каб набыць больш танныя прадукты, вопратку ці бытавую тэхніку. Простыя лічбы: Польшча купляе газ па 330 долараў за кубаметр, Беларусь – па 134. Сярэдні (налічаны) заробак палякаў складае 1090 долараў, а беларусаў – 410.

Дыягназ відавочны: сённяшняя эканамічная мадэль не здольна гарантаваць нашым людзям дабрабыт і ўпэўненасць у заўтрашнім дні.

ДЕМОКРАТИЯ ПО-БЕЛОРУССКИ

Вот и верь Шакутину...

27 марта с.г. состоялось итоговое собрание акционеров ОАО "Амкодор" – управляющая компания холдинга» по работе за 2014 год. Из 2995 акционеров в зале присутствовали только 10, причем четыре из них мажоритарные. Этим демаршем акционеры показали свое неверие в созданный по лекалам господина А.В.Шакутина переприватизированный холдинг «Амкодор».

Похоже, не верит в него и сам автор, который является председателем Совета директоров и третий год подряд не присутствует на столь важном для акционеров собрании. На этот раз председатель собрания сообщил, что он находится в загранкомандировке.

Напомним, что уже 15 лет, когда у руля «Амкодора» находится А.В.Шакутин, акционерам не выплачиваются дивиденды по акциям.

Из доклада генерального директора ОАО «Амкодор» – управляющая компания холдинга» господина С.П.Ткачева было ясно, что год оказался провальным: убытки составили 91,4 миллиарда рублей, рентабельность продаж составила -2%, запасы готовой продукции к среднемесячному объему производства составили 344%, большая задолженность банкам из-за девальвации российского рубля, сильное падение объемов производства. На генерального директора было больно смотреть, так как по его отчету создавалось впечатление, что «Амкодор» скорее мертв, чем жив.

А ведь еще в 2014 году господин С.П.Ткачев, перейдя из кресла помощника президента страны по экономике в кресло заместителя генерального директора, был настоящим рупором белорусской экономической модели, поучал акционеров, как надо работать.

Пробыв всего полгода в кресле генерального директора, он на своей шкуре испытал прелести этой модели: высокий банковский процент, девальвация рубля, большая зависимость от России. У С.П.Ткачева как-то сразу пропали спесь и снобизм.

Может, всем оптимистам нашей экономической модели в правительстве Республики Беларусь надо дать поработать на конкретном предприятии, тогда наконец начнут проводиться реформы?

Олег СНОВ.

ГРОШЫ

У якой валюце лепш захоўваць зберажэнні?

Фінансавы аналітык афіцыйнага партнёра Альпары ў Мінску Вадзім Іосуб распавядае пра сітуацыю на фінансавым рынку Беларусі.

30 сакавіка на таргах Беларускай валютна-фондавай біржы **долар** вырас на 100 рублёў – да **14.740 рублёў.** Праўда, з пачатку сакавіка курс долара знізіўся на 150 рублёў, а за люты – на 510.

Курс **еўра** ўчора таксама вырас на 100 рублёў – да **15.970.** З пачатку сакавіка еўрапейская валюта патаннела на 730 рублёў.

Расійскі рубель знізіўся на 2,5 рубля да **251,5**, але з пачатку месяца ўзмацніўся на 9 рублёў.

У якой валюце беларусам лепш захоўваць сёння свае грошы? Эксперт адзначае: каб адказаць на гэта пытанне, трэба ведаць, на які час чалавек збіраецца пакласці грошы на дэпазіт.

Расійскі рубель

– Пасля працяглага падзення ён пачаў актыўна аднаўляцца як да сусветных валют, так і да беларускага рубля. Хоць складана лічыць гэтую тэндэнцыю ўстойлівай, бо заходнія санкцыі да Расіі нікуды не зніклі.

Аднаўленне рубля можна звязваць з некаторай стабілізацыяй коштаў на нафту, але, калі яны зноў пачнуць падаць, то знізіцца і расійскі рубель. Захоўваць дэпазіты ў гэтай валюце даволі рызыкоўна.

Беларускі рубель

– Нягледзячы на тое, што ў апошні час актыўна зніжаюцца працэнтныя стаўкі па дэпазітах у беларускіх рублях, яны ўсё роўна даюць самы добры прыбытак. Але гэта, калі казаць пра захоўванне грошай на тэрмін ад месяца да паўгода. Ніхто не ведае, што будзе з нацыянальнай валютай праз год, а адпаведна я не даваў бы парады рабіць у беларускіх рублях доўгатэрміновыя ўклады.

Долары і еўра

– Калі размова ідзе пра захоўванне зберажэнняў на доўгатэрміновы перыяд, трэба аддаваць перавагу ўстойлівым сусветным валютам – долару ці еўра. Праўда, на бліжэйшы год ці два лепш давяраць долару.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Іспанскае "золата" Герасімені

Беларуская плыўчыха Аляксандра Герасіменя выйграла Адкрыты чэмпіянат Іспаніі на дыстанцыі 50 метраў вольным стылем.

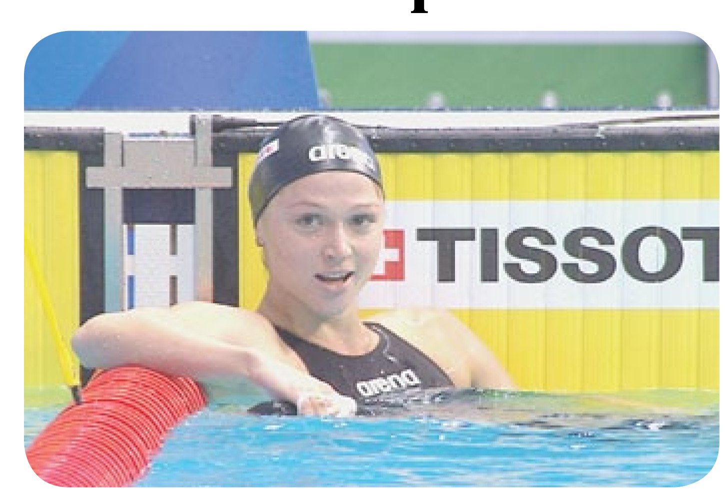

Аляксандра парадавала сваіх балельшчыкаў "золатам" ужо ў першы дзень спаборніцтваў.

А яшчэ больш радасці дабавіў Мікіта Цмыг, які на гэтым жа чэмпіянаце заваяваў бронзавы медаль на дыстанцыі 200 метраў на спіне з новым рэкордам Беларусі.

Аляксандр НІКАНОРАЎ.

НАДВОР'Е

На каталіцкі Вялікдзень мокры снег і дождж

Увесь тыдзень у Беларусі будзе ветрана, халаднавата і мокра.

Такі прагноз пагоды даюць беларускія сіноптыкі.

Сёння на большай частцы тэрыторыі ападкі, у асноўным дождж. Месцамі ўзмацненне ветру парывамі да 15–18 м/с. Тэмпература паветра мінімальная ноччу +1...+6°С, максімальная днём +4...+10°С.

Пачатак красавіка таксама будзе непагодлівым. 1 красавіка – дождж, мокры снег. Ноччу ў паўднёва-заходніх раёнах, днём на большай частцы краіны ўзмацненне ветру парывамі да 15–20 м/с. Тэмпература паветра мінімальная ноччу -1...+4°С, максімальная днём +2...+8°С.

2 і 3 красавіка на большай частцы краіны кароткачасовыя ападкі (мокры снег, дождж). Ноччу і раніцай месцамі слабы галалёд, на дарогах галалёдзіца. Тэмпература паветра мінімальная ноччу -5...+1°С, максімальная днём +1...+7°С.

У выхадныя захаваецца няўстойлівае надвор'е. Краіна будзе знаходзіцца ў полі паніжанага ціску і вільготнага паветра з Балтыкі.

Чакаюцца кароткачасовыя ападкі (мокры снег, дождж). Ноччу і раніцай у асобных раёнах слабы галалёд, на дарогах галалёдзіца. Тэмпература паветра мінімальная ноччу 0...-5°С, максімальная днём +1...+8°С.

УДАКЛАДНЕННЕ

Праезд па новых коштах — у красавіку

Праезд у грамадскім транспарце Мінска падаражэе **ў красавіку, а не ў кастрычніку**, як напісала "Народная Воля" ў мінулым нумары. Менавіта красавік мела на ўвазе начальнік фінансава-эканамічнага ўпраўлення дзяржаўнага прадпрыемства «Мінсктранс» **Ганна Міхайлоўская,** калі расказвала, што талончык на адну паездку ў сталічным транспарце будзе каштаваць 5 тысяч, а ў аўтобусах экспрэс-маршрутаў – 6,5 тысячы. Просім прабачэння за прыкрую памылку ў чытачоў.

РЭАЛЬНАЯ ЭКАНОМІКА

Валютная выручка скарацілася на чвэрць

За студзень-люты 2015 года валютная выручка Беларусі знізілася ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года на 1,65 млрд долараў (4,85 млрд супраць 6,5 млрд долараў за аналагічны перыяд мінулага года). Такім чынам, велічыня валютнай выручкі ў бягучым годзе апусцілася да мінімальнага з 2011 года ўзроўню.

Зніжэнне валютнай выручкі галоўным чынам абумоўлена скарачэннем аб'ёму экспарту тавараў. За першыя два месяцы бягучага года валютныя паступленні Беларусі ад экспарту тавараў склалі 3,76 млрд долараў і скараціліся амаль на 1,5 млрд долараў у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года.

На думку беларускіх эканамістаў, значнае зніжэнне валютнай выручкі звязана з цяжкасцямі збыту айчынных тавараў на традыцыйным рынку – расійскім.

ЛІТАРАТУРА

Журы вызначыла доўгі спіс Прэміі Гедройца

Кароткі спіс з 6 намінантаў вызначыцца ў красавіку, а саму прэмію ўручаць у сярэдзіне мая.

Аўтар кнігі, якая зойме трэцяе месца, атрымае творчую стыпендыю ў Вентспілсе (Латвія), другое – пераклад твора на польскую мову альбо творчую стыпендыю ў Доме творчасці пісьменнікаў (г.Вісбю, Готланд, Швецыя), першае – чэк ад IdeaBank.

У журы Літаратурнай прэміі імя Ежы Гедройца сёлета ўвайшлі: Уладзімір Арлоў, Ігар Бабкоў, Малгажата Бухалік, Адам Глобус, Ганна Кісліцына, Андрэй Федарэнка, Ціхан Чарнякевіч, Ганна Янкута.

Як вядома, папярэднімі пераможцамі прэміі былі: Павел Касцюкевіч з кнігай "Зборная РБ па негалоўных відах спорту" (2012 год), Уладзімір Някляеў з кнігай "Аўтамат з газіроўкай з сіропам і без" (2013) і Ігар Бабкоў "Хвілінка. Тры гісторыі" (2014).

Хто можа атрымаць галоўны прыз сёлета?

У лонг-ліст трапілі 12 кніг (па алфавіце) з 42.

1. Сяргей Абламейка. Настальгія. – Мінск: «Галіяфы»
2. Таццяна Барысік. Жанчына і леапард. – Мінск: «Кнігазбор»
3. Альгерд Бахарэвіч. Дзеці Аліндаркі. – Мінск: «Галіяфы»
4. Антон Францішак Брыль. Ян Ялмужна. – Мінск: «Кнігазбор»
5. Віталь Воранаў. Шэптам. – Беласток: «Wschodzący Białystok»
6. Андрэй Гуцаў. Кніга зданяў. – Мінск: «Кнігазбор»
7. Сяргей Дубавец. Сіні карабель у блакітным моры плыве. – Мінск: «Каўчэг»
8. Віктар Казько. Час збіраць косці. – Мінск: «Кнігазбор»
9. Віктар Марціновіч. Мова. – Мінск: «Кнігазбор»
10. Пістончык. Дэгенератыўны слоўнік. – Цярнопаль: «Крок»
11. Людміла Рублеўская. Авантуры студыёзуса Вырвіча. Авантуры драгуна Пранціша Вырвіча. – Мінск: Выдавецкі дом «Звязда»
12. Юрый Станкевіч. Брамнік заўжды самотны. – Мінск: «Галіяфы».

ОФИЦИАЛЬНО

С дефицитом врачей покончено?

– Кадровая проблема близка к решению: в системе здравоохранения страны порядка 2500 врачебных вакансий, а в нынешнем году будут распределены 3200 молодых специалистов, – заявил министр здравоохранения Василий Жарко во время распределения выпускников Гомельского медицинского университета.

К слову, ГГМУ первым из медвузов страны провел персональное распределение выпускников.

ТЭМА

Караць альбо памілаваць?

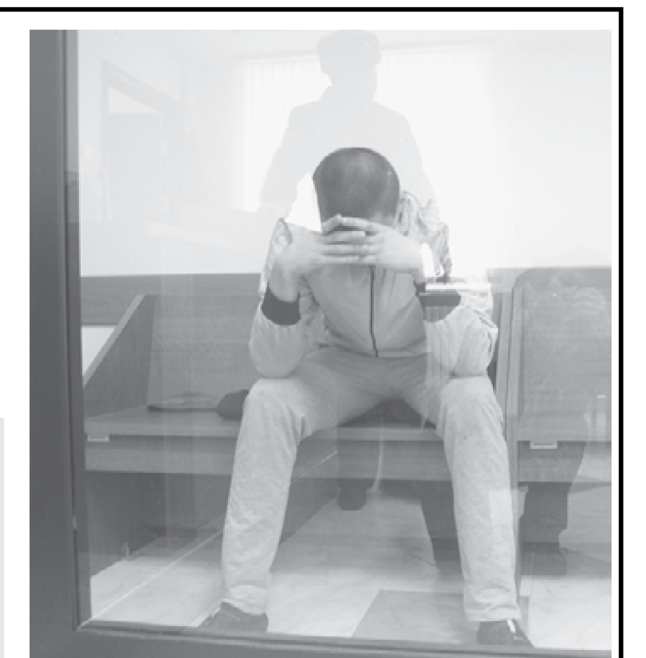

У гэтым месяцы ў Беларусі вынесены чарговы смяротны прысуд. Першы ў гэтым годзе, але, магчыма, не апошні...

Як раней паведамлялася, 18 сакавіка ў Рэчыцы вынесены прысуд 21-гадоваму мясцоваму жыхару, які па-зверску забіў 19-гадовую дзяўчыну. Судовая калегія па крымінальных справах Гомельскага абласнога суда на выязным пасяджэнні прыгаварыла абвінавачанага да вышэйшай меры пакарання – расстрэлу.

Малады чалавек абвінавачваўся акрамя забойства, учыненага з асаблівай жорсткасцю і спалучанага з гвалтоўнымі дзеяннямі сексуальнага характару, у злосным хуліганстве, рабаванні, наўмысным прычыненні цяжкага цялеснага пашкоджання, крадзяжы, дзеяннях сексуальнага характару (ч. 3 арт. 167), паведамляе БелаПАН.

Нагадаем, жорсткае забойства адбылося 29 жніўня 2013 года. Знявечаны труп дзяўчыны раніцай знайшоў вартаўнік каля Дома творчасці моладзі ў цэнтры Рэчыцы. На целе забітай выяўлены шматлікія раны, у тым ліку сляды ад удараў. У той жа дзень быў затрыманы падазраваны – раней неаднаразова судзімы жыхар, які быў знаёмы з дзяўчынай.

"Міжнародная амністыя": чалавек мае права на жыццё...

Amnesty International распачала тэрміновую кампанію з нагоды новага смяротнага прысуду ў Беларусі.

"Мы выступаем супраць смяротнага пакарання ва ўсіх выпадках без выключэння, – гаворыцца ў заяве арганізацыі. – *Яно парушае права на жыццё, абвешчанае ва Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека".*

Міжнародныя праваабаронцы заклікаюць даваць беларускім уладам лісты з патрабаваннем замяніць вынесеныя смяротныя кары, неадкладна замяніць смяротны прысуд усім асуджаным да вышэйшай меры пакарання ў Беларусі.

Ці можа ўлада адмяніць смяротнае пакаранне?

– Можа, калі на гэта будзе палітычная воля, – лічыць каардынатар кампаніі "Праваабаронцы супраць смяротнага пакарання" **Андрэй ПАЛУДА.** – У іншых краінах менавіта так і рабілася – галоўнае слова было за кіраўнікамі дзяржаў. Нават нягледзячы на тое, што большасць насельніцтва ў некаторых выпадках выступала за смяротныя прысуды. Так, рашэнне непапулярнае, але ж можна пайсці і на гэта. Бо трэба разумець галоўнае – наяўнасць расстрэльнага артыкула не зніжае ўзровень цяжкіх і асабліва цяжкіх злачынстваў. Смяротнае пакаранне, наадварот, павышае агрэсію ў грамадстве. Ніхто не адмаўляе той факт, што асуджаныя на вышэйшую меру на самай справе жорсткія забойцы. Але, расстрэльваючы іх, дзяржава не вырашае праблему ў цэлым.

Акрамя таго, нельга адкідваць і такі фактар, як судовыя памылкі. Кожную такую памылку пры наяўнасці смяротнага пакарання выправіць ужо нельга. Яе кошт – жыццё невінаватага чалавека. І ў гісторыі такія прыклады ўжо былі.

– Ці ёсць надзея, што ў бліжэйшай будучыні смяротнае пакаранне могуць адмяніць у Беларусі?

– Мы верым у гэта. Наша краіна застаецца адзінай у Еўропе і СНД, дзе да гэтага часу існуе расстрэльны артыкул. Казаць пра такое ў XXI стагоддзі проста дзікунства. Калі мы ўжо называем сябе часткай цывілізаванай Еўропы, то давайце рабіць і крокі ў бок цывілізацыі.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ТЫМ ЧАСАМ

Канстытуцыйны суд адказаў на зварот **Тамары Сялюн**, маці расстралянага Паўла Селюна.

У звароце Тамара Сялюн звярнула ўвагу, што практыка прывядзення смяротнага пакарання ў выкананне і арт.175 Крымінальна-выканаўчага кодэкса Рэспублікі Беларусь прыносіць душэўныя пакуты родным і блізкім пакараных.

"Абстаноўка поўнай сакрэтнасці пра час прывядзення пакарання і месца пахавання, адмова ў выдачы целаў раўнацэнны пакаранню сем'яў расстраляных", – напісала яна і папрасіла Канстытуцыйны суд узбудзіць вытворчасць па прывядзенні нарматыўных прававых актаў у адпаведнасць з Канстытуцыяй і Міжнароднымі дамовамі і, як вынік, прыняць рашэнне аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у нацыянальнае заканадаўства.

У адказе Канстытуцыйны суд спасылаецца на тое, што ў сваёй дзейнасці ён прымае рашэнні аб ліквідацыі ў нарматыўных прававых актах недахопаў, выключэнні ў іх калізій і прававой недакладнасці. Што ж тычыцца адпаведнасці артыкула 175 Крымінальна-выканаўчага кодэкса Канстытуцыі і міжнародным дамовам, то падобныя пытанні Канстытуцыйны суд разглядае на падставе адпаведных прапаноў упаўнаважаных органаў. Такімі органамі з'яўляюцца: прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі, Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Вярхоўны суд Рэспублікі Беларусь, Савет міністраў Рэспублікі Беларусь.

Акрамя таго, у адказе адзначаецца, што для грамадзян у Рэспубліцы Беларусь устаноўлены толькі ўскосны доступ да канстытуцыйнага правасуддзя.

З ДАВЕДКІ

Прысуд жыхару Рэчыцы – першы смяротны прыгавор, вынесены ў 2015 годзе ў Беларусі, адзінай у Еўропе краіне, дзе да гэтага часу існуе смяротная кара. Летась у Беларусі былі пакараны смерцю тры чалавекі.

Міжнародныя арганізацыі і праваабаронцы шмат разоў заклікалі беларускія ўлады адмовіцца ад практыкі прымянення смяротнай кары.

Паводле звестак праваабаронцаў, з 1990 года ў краіне былі расстраляны 326 чалавек.

Як інфармуе spring96.org, адсутнасць поўнай інфармацыі аб прымяненні смяротнага пакарання, у тым ліку поўнай статыстыкі аб колькасці вынесеных смяротных прысудаў і прыведзеных у выкананне пакаранняў смерцю, дазваляе ўладам не дапускаць абгрунтаванага грамадскага абмеркавання па гэтым пытанні і запавольвае рух да адмены смяротнага пакарання.

"Забойства ад імя дзяржавы з'яўляецца адным з самых жорсткіх актаў, які можа здзейсніць урад, і таму вельмі важна, каб гэты від пакарання стаў прадметам грамадскага кантролю і абмеркавання", – заяўляюць праваабаронцы.

ЧУЛІ?

Затрыманы чарговы вертыкальшчык-хабарнік

Напрыканцы мінулага тыдня Следчы камітэт паведаміў, што скончана расследаванне крымінальнай справы ў дачыненні да былога старшыні Іўеўскага райвыканкама Гродзенскай вобласці, якога затрымалі за карупцыю. А ўчора ў СК прыйшла інфармацыя, што па справе аб карупцыі затрыманы яшчэ адзін кіраўнік раёна – старшыня Уздзенскага райвыканкама Мінскай вобласці. Разам з ім па справе праходзіць дырэктар ААТ «Уздзенскі аграсэрвіс».

Службовыя асобы былі затрыманы супрацоўнікамі ўпраўлення па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі ГУУС Мінгарвыканкама ў момант атрымання хабару ў памеры 8000 еўра ад прадстаўнікоў вядомага замежнага вытворцы сельгастэхнікі за арганізацыю заключэння кантрактаў і перамогу ў тэндэры.

Разам са службовымі асобамі затрыманы таксама і тыя, хто даваў хабар.

Усе падазроныя заключаны пад варту, цяпер з імі працуюць следчыя.

ДЗІКУНСТВА

Не дала грошай на гарэлку...

Сын запатрабаваў у састарэлай маці 50 тысяч рублёў, але тая адмовілася даць яму грошы. Тады ён, знаходзячыся ў доме, абліў маці бензінам з бутэлькі і паднёс запалку... Трагедыя адбылася ўвечары 27 сакавіка ў вёсцы Кажан-Гарадок.

Ахопленая агнём 83-гадовая жанчына выбегла на вуліцу, дзе крыкі пачуў сусед і прыбег на дапамогу. Пацярпелую, якая атрымала апёкі каля 50% цела, даставілі ў рэанімацыйнае аддзяленне Лунінецкай ЦРБ.

Між тым, убачыўшы, што сабралося шмат людзей, 59-гадовы сын зачыніўся ў хляве. Праз некаторы час міліцыянты знайшлі яго павешаным.

Паводле расказаў суседзяў, маці і сын жылі разам шмат гадоў. Ён па дакументах ажыццяўляў догляд за маці як сацработнік. Але на самай справе яна даглядала за сынам, які злоўжываў алкаголем.

РЕЦЕПТ

Будут ли дорожать белорусские лекарства?

Пойдет ли Минздрав на непопулярные меры, чтобы выполнить указание Александра Лукашенко об уравнивании цен отечественных и импортных лекарств на рынке?

Резервы роста: уменьшать импорт и взвинчивать цены

Доля импортных лекарств на белорусском рынке сокращается. Об этом свидетельствует отчет исследовательской компании «Интелликс-М» по итогам развития фармацевтического рынка страны в 2014 году.

Объем отечественного рынка лекарств и препаратов в прошлом году составил 1,067 млрд долларов. В денежном выражении он вырос на 5,6% по сравнению с 2013 годом, а в натуральном – произошло падение на 4,62%.

По данным исследовательской компании, доля импорта составила 71,01% в денежном выражении (годом ранее она была 73,68%). В натуральном выражении белорусские лекарства составляют большинство в общих продажах. Здесь доля импорта была 41,4%. За год она сократилась на 1,93%.

Как отмечают эксперты «Интелликс-М», примерно половина импорта – уникальные лекарственные средства, которые вряд ли могут быть замещены на рынке препаратами отечественных производителей. Это и понятно, ведь не менее **Александр Лукашенко** еще поставил перед Министерством здравоохранения задачу к концу 2015 года обеспечить насыщение лекарствами белорусского производства на 50% в стоимостном выражении.

На это направлен приказ Минздрава №196 «О продвижении отечественных лекарственных средств в организациях здравоохранения», который был издан 3 марта 2015 года.

Продвигать белорусские лекарства собираются за счет уменьшения импорта по пересекающимся международным непатентованным названиям (МНН).

Но этого будет недостаточно, чтобы выполнить указание. Аналитики «Интелликс-М» отмечают, что «достижение итогового значения долей импортных и отечественных препаратов в соотношении 50/50 возможно не только путем увеличения количества продажных упаковок белорусских лекарств, но и за счет повышения средней стоимости их упаковки».

Сейчас стоимость упаковки белорусского препарата практически в четыре раза меньше импортного.

Эксперты компании подсчитали, что по пересекающимся МНН средняя цена импортного препарата составляет 4,85 доллара, а отечественного – 1,32 доллара.

«При сравнении соотношения объемов продаж импортных и отечественных лекарственных средств в натуральном выражении увеличение цены отечественных препаратов до уровня 3,3 доллара за упаковку также приведет к желаемому соотношению», – говорится в отчете.

Пойдет ли по такому пути Минздрав?

Ведь увеличение цены может лишить белорусских производителей конкурентных преимуществ на рынке.

С другой стороны, увеличить на 20% долю импорта в стоимостном выражении без повышения цен практически невозможно.

Белорусские бренды – в аутсайдерах, заводы – в лидерах

Впрочем, даже взвинтив стоимость, уравнять доли отечественных и импортных препаратов на рынке будет непросто, поскольку белорусы пока не очень охотно покупают отечественные лекарства.

Медицинский портал Medpred.by составил топ-50 самых продаваемых в белорусских аптеках лекарств. Из белорусских в него вошли всего шесть: «Цитрамон-Боримед» (Борисовский завод медпрепаратов), «АнГриМакс» («Минскинтеркапс»), «Боярышника настойка» (Борисовский завод медпрепаратов), «Эссенциале» («Минскинтеркапс»), «Арпетол таб. п/о 100 мг №20» («Лекфарм»), «Валерианы» («Белмедпрепараты»), «Амоксициллин» («Фармлэнд»), «Мукосат» («Белмедпрепараты») и «Арпетол таб. п/о 100мг №30» («Лекфарм»).

Крупнейшими игроками на фармацевтическом рынке страны в прошлом году стали белорусские производители ОАО «Белмедпрепараты» и Борисовский завод медпрепаратов (БЗМП). Доля первого составила 8,27% (оптовые продажи 88,25 млн долларов), БЗМП – 4,54% (48,48 млн долларов). Шестое место заняло «Лекфарм» – 3,14% (33,54 млн долларов).

На розничном рынке в первую десятку впервые вошел завод «Минскинтеркапс», на госпитальном – Несвижский завод медпрепаратов и «Трайплфарм».

При этом среди торговых марок-лидеров нет ни одной, что производится в Беларуси. В розничном сегменте в топ-10 входит только «Мукосат» («Белмедпрепараты»), в госпитальном – «Натрия хлорид» (Несвижский завод медпрепаратов), «Золедроновая кислота» («Белмедпрепараты») и «Гемцитабин» («Белмедпрепараты» + «Трайплфарма» – «Мероленем» и «Октанат».

Сергей ВЕРНИГОРОДСКИЙ.

ПРЫСУД

Асуджаны тры следчыя Следчага камітэта

Тэрміны зняволення абраны строгія: Дзмітрый Мацкевіч асуджаны на 13 гадоў, Дзмітрый Контусь на 12 гадоў і Генадзь Супінскі на 7 гадоў пазбаўлення волі. Усе трое накіраваны ў калоніі ўзмоцненага рэжыму, пазбаўлены званняў, і ва ўсіх канфіскавана маёмасць. Такі прысуд вынес Мінскі гарадскі суд. Следчым прад'яўлена абвінавачанне ў здзяйсненні злачынстваў, прадугледжаных арт.426 (перавышэнне службовых паўнамоцтваў) і па ч.3 арт.430 (атрыманне хабару, здзейсненае асобай у асабліва буйным памеры, альбо арганізаванай групай, альбо асобай, якая займае адказнае становішча). Дзмітрый Контусь і Генадзь Супінскі абвінавачваліся таксама і паводле арт.99 Крымінальнага кодэкса Беларусі (заведама незаконнае вызваленне ад крымінальнай адказнасці асобы, падазронай або абвінавачанай у здзяйсненні злачынства, пракурорам, следчым або асобай, якія праводзяць дазнанне). Іншымі словамі, яны за грошы "адмазвалі" абвінавачаных ад крымінальнай адказнасці.

Прысуд яшчэ не ўступіў у законную сілу і можа быць абскарджаны.

Сімвалічны факт быў высветлены ў судзе: пры пераводзе з міліцыі ў Следчы камітэт абвінавачаныя не давалі прысягі. Суддзя вынес з гэтай нагоды прыватнае вызначэнне ў адрас кіраўніцтва СК аб недапушчэнні падобных парушэнняў у будучыні.

БЕЗ КОММЕНТАРИЕВ

«Я ушла, как уходят мужики, – оставила мужьям квартиры»

Глава ЦИК Беларуси Лидия Ермошина рассказала о своих разводах.

«Сейчас модно устраивать вечеринки по поводу разводов. Я была первая. Я устроила первую вечеринку в 1996 году в Калининграде. И даже муж был. В квартиру пришли мои сокурсники проводить. Ну куда же мужа деть? Был накрыт стол, я встала и сказала: торжественный повод – развод семьи Ермошиных. Одна из подруг сказала: «Ну ты и сволочь!».

Лидия Ермошина также рассказала о том, что «мойка полов занимает основное свободное время».

«Я мою полы в трех домах. Делаю уборку у мамы, у сына-холостяка и у себя, на той служебной даче, где я живу. Гуляю в любую погоду – и вечером, и утром, три раза в неделю хожу в бассейн, читаю, хожу в театр».

«Никто не заметил мой развод в Минске, хотя я уже была медиаперсоной. А мужей своих я квартирами обеспечила. Я ушла, как уходят мужики. Первый раз я квартиру оставила мужу в Калининграде. Второй раз я понимала, что человеку надо где-то жить, поэтому я продала квартиру и купила ему однокомнатную», – рассказала глава ЦИК в эфире программы «Выход есть» на телеканале «Беларусь 1».

По поводу своих разводов Лидия Ермошина сказала, что ситуация становилась такой, что сказать «нет» было облегчением.

Высказалась Лидия Михайловна и о женщинах, которые «качают права»: ***«Жены больших руководителей иногда начинают качать права: мол, чего я должна ему рубашки в командировку гладить? Милая, ты живешь благодаря ему. Какое равноправие? Хочешь равноправия – собирайся и уходи от него».***

МАЗАІКА

Беларускі футбаліст радуе польскіх балельшчыкаў

*Беларускі паўабаронца футбольнага клуба «Завіша» з Быдгашча **Іван Маеўскі** намінаваны на званне лепшага футбаліста сакавіка ў чэмпіянаце Польшчы.*

Як піша by.tribuna.com, гэта сумесны праект Экстракласы, спартыўнага выдання Przegląd Sportowy і партала Onet.pl. Найлепшага іграка месяца выберуць капітаны клубаў чэмпіянату Польшчы, а 17-ы голас застанецца за інтэрнэт-карыстальнікамі.

Галасаванне працягнецца да 31 сакавіка на парталах przegladsportowy.pl, ekstraklasa.tv і eurosport.onet.pl.

Пераможца атрымае спецыяльна распрацаваную для гэтай намінацыі статуэтку перад матчам бліжэйшага тура.

ЖАХ!

Тры чалавекі загінулі ў ДТЗ

Страшная аварыя здарылася ў нядзелю паблізу вёскі Камароўка ў Брэсцкім раёне.

Як паведаміла афіцыйны прадстаўнік упраўлення СК па Брэсцкай вобласці Марына Дранькова, устаноўлена, што на 24-м кіламетры пад'езда да мяжы Украіны (Тамашоўка) ад аўтадарогі Брэст–Дамачава «Аўдзі 100» ехала ў напрамку Украіны, з'ехала з праезнай часткі налева і апынулася ў канале, які злучае сажалкі. Мужчыны 1977 і 1985 гадоў нараджэння, а таксама жанчына 1987 года нараджэння, якія знаходзіліся ў аўтамабілі, ад атрыманых траўмаў загінулі на месцы. Усе яны жыхары Брэсцкага раёна. Даставаць іх целы з машыны прыйшлося работнікам МНС.

Паводле версіі следства, вадзіцель не справіўся з кіраваннем на закругленні дарогі, якое пазначана дарожным знакам «Небяспечны паварот направа».

ЖЫЛЛЁ

Менш за 5 працэнтаў чаргавікоў атрымалі кватэры ў мінулым годзе

742,2 тыс. сем'яў у Беларусі маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. Такія дадзеныя прыводзіць Белстат па выніках мінулага года. Справіць летась наваселле змаглі толькі 36,6 тысячы чаргавікоў, ці 4,7% ад агульнай колькасці тых, хто стаіць на ўліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. У 2013 годзе, дарэчы, жыллё атрымалі крыху больш чаргавікоў – 4,8% ад агульнай колькасці.

Характэрна, што ў параўнанні з 2013 годам у мінулым колькасць грамадзян (сем'яў), якія стаяць на ўліку 10 гадоў і больш, зменшылася на 1,2 тыс. (0,8%), а тых, хто пражывае ў інтэрнатах, – на 6 тыс. (4,8%).

ТЫМ ЧАСАМ

Пабудавалі менш амаль на 60 працэнтаў

У студзені-лютым гэтага года ў Мінску пабудавана 1046 новых кватэр (у студзені-лютым 2014 года – 2561). Уведзена ў эксплуатацыю 75,3 тыс. квадратных метраў агульнай плошчы жылля, што складае толькі 8,4% гадавога задання і на 58,4% менш за ўзровень студзеня-лютага 2014 года.

Для грамадзян, якія стаяць на ўліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, за два месяцы ўведзена ў эксплуатацыю 27 тыс. квадратных метраў агульнай плошчы (35,8% ад агульнага аб'ёму ўведзенага жылля). У параўнанні з аналагічным леташнім перыядам увод у эксплуатацыю жылля для гэтай катэгорыі грамадзян паменшыўся на 51,8 тыс. квадратных метраў.

ЧУЛІ?

Мясніковіч ляцеў звычайным авіярэйсам

На Захадзе інфармацыяй пра тое, што вышэйшыя асобы краіны карыстаюцца паслугамі звычайных авіярэйсаў, нікога не здзівіш. Аказваецца, што падобны прыклад дэманструюць і нашы чыноўнікі.

Напрыканцы мінулага тыдня адбыўся візіт старшыні Савета Рэспублікі **Міхаіла Мясніковіча** ў Ашхабад. І замест урадавага самалёта ён абраў бізнес-клас ад "Белавіі". Гэты факт, магчыма, быў бы і не заўважаны. Але кароткі ролік пра візіт Мясніковіча паказалі па тэлебачанні. І ўважлівыя гледачы разгледзелі, што кіраўнік Савета Рэспублікі ляціць сярод іншых пасажыраў самалёта, які абслугоўвае сцюардэса ва ўніформе "Белавіі".

Праўда, на роліку таксама бачна, што рэйс на Ашхабад нават і на палову не запоўнены пасажырамі. Так што, трэба меркаваць, Мясніковічу было камфортна ў салоне, дый грошы дзяржаўныя сэканоміў.

Дарэчы, рэгулярны рэйс у Ашхабад Нацыянальная авіякампанія "Белавія" адкрыла ў 2010 годзе. З нядаўняга часу палёты выконваюцца на лайнеры **Boeing 737-800,** які авіякампанія набыла некалькі месяцаў таму. Гэта самы вялікі самалёт беларускага перавозчыка. Каштуе падарожжа з Мінска ў Ашхабад у салоне бізнес-класа 4,6 мільёна рублёў.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

ІНІЦЫЯТЫВА

Старшынь-парушальнікаў – да адказнасці

У Беларусі плануецца ўвесці адміністрацыйную адказнасць для старшынь таварыстваў уласнікаў, якія парушаюць закон, паведаміў начальнік упраўлення жыллёвай гаспадаркі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі Андрэй Рамашка.

Ён канстатаваў, што па-ранейшаму нярэдка ўзнікаюць пытанні, звязаныя з неразуменнем старшынямі праўленняў парадку налічэння жыллёва-камунальных паслуг. *«Ёсць выпадкі, калі членам таварыстваў уласнікаў выстаўляюцца неабгрунтаваныя плацяжы. Вядома, гэта вядзе да нараканняў грамадзян, і сёння міністэрства перад сабой паставіла пэўныя задачы, у тым ліку па дадатковым заканадаўчым урэгуляванні гэтых праваадносін»,* – растлумачыў спецыяліст.

Андрэй Рамашка падкрэсліў, што ў Міністэрстве ЖКГ занепакоены недастаткова высокім кваліфікацыйным узроўнем некаторых старшынь праўленняў.

ЛІСТ З-ЗА КРАТАЎ

Мікалай ДЗЯДОК: «Я хачу стаць апошнім асуджаным па артыкуле 411 КК»

*На волю трапіў адкрыты ліст палітвязня **Мікалая Дзядка.** Вось яго тэкст (друкуем без скарачэнняў).*

Вітаю! Мяне клічуць Мікалай Дзядок. Звяртаюся з гэтым лістом да ўсіх, для каго словы «справядлівасць», «гуманізм» і «чалавечая годнасць» не пусты гук.

26 лютага гэтага года я быў асуджаны па частцы 1 артыкула 411 Крымінальнага кодэкса на 1 год пазбаўлення волі. Назва гэтага артыкула – «Злоснае непадпарадкаванне патрабаванням адміністрацыі папраўчай установы». Прысуд мне вынесены ў турме за 5 дзён да заканчэння майго папярэдняга тэрміну – 4 гады 6 месяцаў. Адзначу таксама, што мне прызначана максімальнае пакаранне па гэтым артыкуле – 1 год з магчымага 1 года. У 2012 годзе па гэтым жа артыкуле быў асуджаны ўжо былы палітычны зняволены Зміцер Дашкевіч.

У чым жа складалася маё «злачынства»? У 16 дысцыплінарных парушэннях без малога за 2 гады знаходжання ў турме №4 у прыватнасці: нашэнне спартыўнага касцюма, перамовы з суседнімі камерамі і хаджэнне па камеры пасля 22 гадзін. Немалаважна тое, што за кожнае з гэтых 16 парушэнняў я ўжо быў пакараны ў дысцыплінарным парадку, атрымаўшы вымову або ад 5 да 10 сутак ШІЗА (штрафнога ізалятара), адседзеўшы ў штрафным ізалятары толькі ў гэтай турме 60 сутак.

У Канстытуцыі, Крымінальным і Крымінальна-выканаўчым кодэксах Беларусі дэкларуецца мноства добрых прынцыпаў і правоў, але ўсе яны застаюцца затаптанымі ў гразь, пакуль у Беларусі дзейнічае артыкул 411 КК, які дазваляе адправіць чалавека ў калонію на 1 год (або на 2 – па частцы другой гэтага артыкула) за нашэнне ці ненашэнне прадмета адзення, за размову з суседам па камеры. Ці ёсць такая жахлівая і абсурдная прававая норма яшчэ дзе-небудзь у свеце?!

Першапачаткова артыкул 411 уводзіўся ў КК для барацьбы з крымінальнымі аўтарытэтамі ў месцах пазбаўлення волі і крымінальнымі «паняццямі», якія засталіся Беларусі ў спадчыну ад крымінальнай супольнасці часоў СССР. Аднак сёння крымінальныя «паняцці» практычна паўсюдна пераможаны ўладай, а артыкул застаўся і ўсё больш актыўна ўжываецца да палітычных зняволеных і іншых зняволеных, якія хоць бы неяк змагаюцца за свае правы. Ужо сама фармулёўка артыкула адкрывае найвялікшую прастору для маральнага гвалту і зняважання чалавечай годнасці. Прыклад: турэмны кантралёр (наглядчык) плюе на асфальт і дае асуджанаму ў рукі швабру: «Прыбірай!». Той адмаўляецца: «Не буду!» Чатырох такіх адмоў дастаткова для ўзбуджэння крымінальнай справы! Гэты выпадак мне распавёў адзін з асуджаных, і нават калі ён у чым-небудзь непраўдзівы альбо перабольшаны – усё адбываецца ў рамках закона і гэта самае страшнае. У поўнай адпаведнасці з законам зняволенага можна пасадзіць за чатыры адмовы выконваць работу, што прыніжае чалавека! І мне не вядомы яшчэ ні адзін выпадак апраўдання судом па арт. 411 КК.

Наогул, парушэнне правоў чалавека і здзекі ў беларускіх турмах дасягнулі такога размаху, што сталі сістэмай і звычкай, пра іх можна пісаць не ліст, а кнігу! Але ў гэтым звароце я не магу ахапіць усё і засяроджуся толькі на артыкуле 411 КК.

Такую прастору для самавольства адміністрацыі турмаў і калоній ствараюць напісаныя ў МУС Правілы ўнутранага распарадку (ПУР), якія абавязаны выконваць кожны асуджаны. Аднак асуджаных не знаёмяць з ПУР цалкам, толькі часткова, матывуючы гэта тым, што ПУР «для службовага карыстання», што не перашкаджае адміністрацыі патрабаваць іх выканання ад асуджаных. Самі ПУР складзены такім чынам, каб пакараць можна было любога асуджанага ў любы момант за такія рэчы, як нязголенасць, бруднае адзенне ці абутак, незашпілены гузік на каўняры, за тое, што няправільна павітаўся ці не павітаўся з прадстаўніком адміністрацыі, не ўстаў у яго прысутнасці і за многае іншае. Нярэдка акты аб парушэннях проста фальсіфікуюцца і паспрабуй потым дакажы, што твой абутак на самай справе быў чысты! За падобныя «парушэнні» працягваюць трапляць у ШІЗА, ПКТ (памяшканне камернага тыпу), пазбаўляцца спатканняў з роднымі беларускія палітычныя зняволеныя: Мікалай Статкевіч, Ігар Аліневіч, Арцём Пракапенка, Яўген Васьковіч. Прычым строгага выканання ПУР патрабуюць выключна ад тых, хто неяк «вылучаецца»: ад палітычных зняволеных і тых, хто адважваецца гаварыць начальству пра свае правы. Астатнія жывуць больш-менш спакойна – пакуль маўчаць. Колькі разоў я назіраў прымяненне артыкула 411 КК, і заўсёды яно было помстай асуджанаму за нязломную волю, за адстойванне сваіх правоў і ніколі нічым іншым.

У афіцыйных выданнях чыноўнікі папраўчай (хоць правільней пісаць –карнай) сістэмы ўвесь час паўтараюць, што ўзялі лепшае ад савецкай папраўчай сістэмы. Гэта так, калі лепшым лічыць татальнае грэбаванне да асобы, бязлітаснае падаўленне волі асуджаных, спрыянне падзелу іх на касты і ролі, выкарыстанне страху як адзінага метаду кіравання. Пры гэтым прэзідэнт Беларусі любіць паўтараць, што Беларусь – цэнтр Еўропы. Аднак чаму гэты «цэнтр» груба ігнаруе ўзятыя на сябе міжнародныя абавязацельствы – хоць бы Дэкларацыю правоў чалавека, якая гарантуе чалавеку павагу яго чалавечай годнасці, права на гуманнае стаўленне да яго і справядлівы суд? У Беларусі асуджаны – бяспраўная і залежная істота, чый лёс цалкам утрымліваюць у сваіх руках чыноўнікі папраўчай установы і ДВП (Дэпартамента выканання пакаранняў МУС). Захочуць – пасадзяць у ШІЗА, ПКТ, на турэмны рэжым, захочуць – знізяць статус асуджанага да таго, што ён перастане існаваць для іншых як асоба (для гэтых спраў ёсць лаяльныя адміністрацыі зняволеныя, якія выконваюць кожны загад), захочуць – дададуць тэрмін пакарання. Гэта пачуццё адчаю і бяспраўя цяжка перадаць – яго трэба перажыць самому.

Вядома, мне вельмі хацелася б крычаць на ўвесь свет аб несправядлівасці, якую здзейсніла і здзяйсняе са мной карная сістэма, але яшчэ больш я хачу стаць апошнім асуджаным па артыкуле 411 КК. Таму звяртаюся да міжнародных і беларускіх праваабарончых структур, да ўсіх зацікаўленых у захаванні правоў чалавека міжнародных арганізацый і да ўсіх неабыякавых людзей Беларусі з заклікам зрабіць усё магчымае для адмены артыкула 411 КК. Так, беларускае грамадства атамізаванае, скавана страхам і канфармізмам, асобныя групы ў ім ледзь абараняюць свае эканамічныя правы, а тыя, хто спрабуе абараняць палітычныя правы, падвяргаюцца бясконцым рэпрэсіям. Аднак я перакананы, што беларусы павернуць твары і зразумеюць: «той, хто памяняў сваю волю на бяспеку, не заслугоўвае ні першага, ні другога», калектыўная воля людзей можа прымусіць дзяржаўную машыну прыслухацца да голасу розуму і пачаць выконваць свае міжнародныя абавязацельствы.

Безумоўна, увага ўсяго свету, і ў першую чаргу Еўропы, сёння прыкавана да Украіны, дзе людзі гінуць дзясяткамі і сотнямі, і ў параўнанні з гэтым здаецца, што пакуты нейкіх пяці палітычных зняволеных у адносна стабільнай і, галоўнае, мірнай Беларусі такія нязначныя, што не трэба аб іх казаць на ўсю краіну. Аднак узгадаем, што і падзеі ва Украіне пачаліся шмат у чым з-за адсутнасці ў аўтарытарнай улады павагі да чалавечай годнасці, з-за спроб навязаць грамадству жыццё ў страху і антыдэмакратычную сістэму каштоўнасцяў. Тое ж мы назіраем і ў Беларусі, ці не праўда?

Таму я звяртаюся са сваім заклікам да вас і ўсіх, у каго ёсць сілы і магчымасць паўплываць на становішча, з надзеяй, што тое, што адбываецца са мной, больш не адбудзецца ні з кім у Беларусі.

Мікалай ДЗЯДОК.
Турма №4.
Сакавік 2015 года.

ДАСЬЕ

Актывіст анархісцкага руху Мікалай Дзядок быў асуджаны 27 мая 2011 года судом Заводскага раёна г.Мінска па ч.2 арт.339 КК (злоснае хуліганства) на 4,5 года зняволення ў калоніі ўзмоцненага рэжыму. Сваёй віны актывіст на судзе не прызнаў і адмовіўся падпісваць прашэнне аб памілаванні на імя прэзідэнта.

Падчас адбыцця пакарання ў канцы мая 2012 г. па рашэнні начальніка Шклоўскай калоніі №7 Мікалай Дзядок быў пераведзены ў памяшканне камернага тыпу на паўгода. Да гэтага яго неаднаразова прымушалі пісаць прашэнні аб памілаванні. За час знаходжання ў магілёўскай калоніі №15 і 17-й калоніі ў Шклове Мікалай атрымаў больш за 16 спагнанняў за розныя надуманыя парушэнні.

У лістападзе 2014 года, за 3 месяцы да заканчэння тэрміну, на Мікалая Дзядка завялі новую крымінальную справу па артыкуле 411 Крымінальнага кодэкса РБ за «парушэнне рэжыму адбыцця пакарання». 26 лютага, за 5 дзён да завяршэння асноўнага тэрміну, Ленінскі суд Магілёва прысудзіў Мікалая Дзядка да 1 года зняволення ў калоніі строгага рэжыму па арт.411 КК.

ЖЫЦЦЁ ЯК ЯНО ЁСЦЬ

Менш за тры мільёны на дваіх з буслам

Ці можа адзінокі чалавек выжыць менш як на тры мільёны пенсіі? Ці рэальна адкласці з гэтых грошай што-небудзь на чорны дзень? Пра гэта і не толькі карэспандэнт "Народнай Волі" паразмаўляў з пенсіянерам, які жыве ў вёсцы Заполле Ушацкага раёна.

Мікіту Ігнатавічу Тычыну 78 год. Ён пражыў жыццё, як кажуць, бабылём. Завесці сям'ю не атрымалася. І не піў, і зарабляў дастаткова, але свой век дажывае ў адзіноце. Паводле слоў пенсіянера, за жыццё сустракаў добрых жанчын, але адносіны хутка заканчваліся.

– *Відаць, не падыходзілі адзін да аднаго,* – гаворыць Мікіта Тычына. – *А свайго чалавека так і не сустрэў.*

Усё жыццё Мікіта Ігнатавіч працаваў электрыкам у мясцовай гаспадарцы.

– *У мяне амаль 42 гады працоўнага стажу,* – распавядае пенсіянер. – *На адным месцы жыў і працаваў*.

Сёння пенсія былога электрыка складае амаль 3 мільёны. За люты ён атрымаў 2 мільёны 970 тысяч рублёў. Грошы, кажа, выплачваюць своечасова.

– *Калі б я злоўжываў спіртным, то тады пенсіі на месяц наўрад ці хапала б,* – мяркуе пенсіянер. – *Але я толькі на свята ці калі хто ў госці зойдзе магу чарку падняць, але не болей. Некаторыя людзі з сем'ямі жывуць і меншыя грошы атрымліваюць. Так што мне яшчэ грэх скардзіцца.*

Паводле слоў Мікіты Ігнатавіча, грошай на жыццё як быццам хапае, купіць тое-сёе з адзення магчыма, аднак адкласці нейкую капейчыну ўжо не атрымліваецца. Але прызнаецца, што калі-нікалі з пенсіі можа застацца 100–200 тысяч.

– *Не бачу я вялікага сэнсу адкладваць нешта, дый няма з чаго,* – падбівае свой бюджэт пенсіянер. – *Сёння жывеш, а заўтра...*

У вёсцы Заполле пяць двароў. Мікіта Тычына – адзіны, хто жыве тут пастаянна. Усе суседзі – дачнікі, на зіму яны з'язджаюць у горад. Каб перазімаваць, яму спатрэбілася набыць два прычэпы дроў, якія абышліся ў 700 тысяч.

– *Зімой аднаму ў вёсцы сумна было, хаты пустыя ўсе, нават у госці зайсці няма да каго,* – прызнаецца пенсіянер. – *Дзякуй Богу, на бусла людзі прыходзілі паглядзець – было з кім паразмаўляць.*

Птушка жыве разам з пенсіянерам ужо трэці год і падзяляе старыкоўскую адзіноту. Ёсць яшчэ сабака, кот і дзве курыцы. Бусла, якому пенсіянер даў мянушку Буцік, Мікіта Ігнатавіч знайшоў увосень 2012 года.

– *Знікла ў мяне адна курыца, і я пайшоў яе шукаць,* – распавядае ён "Народнай Волі" пра свайго сябра. – *Раптам чую, што з канавы каля высакавольтнага слупа крычыць нехта. Падышоў бліжэй, гляджу – бусел ляжыць. Відаць, токам крыло перабіла. Забраў яго, прынёс дамоў. Думаю: крыху адляжыцца і паляціць. А ён так і застаўся ў мяне. Нікуды не паляцеў.*

Са з'яўленнем бусла клопатаў у жыхара Заполля прыбавілася: трэба і рыбы яму налавіць, і вады лішняе вядро прынесці. Мікіта Ігнатавіч абураецца, што ў аўталаўцы, дзе ён звычайна атаварваецца, не заўсёды можна набыць курыныя галовы для бусла. І таму прыходзіцца ісці ў суседнюю вёску Вялікія Дольцы, да якой пешшу амаль гадзіна.

Для сябе ежу Мікіта Ігнатавіч набывае амаль побач з домам: два разы на тыдзень у Заполле прыязджае аўталаўка, якая прывозіць самыя неабходныя тавары.

– *Машына прыязджае па аўторках і пятніцах,* – гаворыць пенсіянер. – *Выбар багаты. Усё, што мне патрэбна, набыць можна. Апошні раз купіў прадуктаў амаль на 140 тысяч. Узяў кавалак "Доктарскай" каўбасы, пакет малака, смятаны, бутэльку масла, батон і кекс, каб з гарбатай з'есці.*

Мікіта Ігнатавіч распавядае, што пакупкі ён робіць кожны раз, калі прыязджае аўталаўка. Аддае 130–200 тысяч, а аднойчы набраў тавараў больш як на 500 тысяч!

– *Скончыліся ў мяне тады макарона, крупы, сахар, соль... Кавалак мяса купіў за 70 тысяч,* – раскладае па палічках свой бюджэт адзінокі жыхар вёскі Заполле. Часта былы электрык купляе цукеркі і вафлі – прызнаецца, што вельмі любіць салодкае.

– *Ніякіх далікатэсаў не набываю,* – распавядае пенсіянер пра сваё звычайнае меню. – *Звару сабе малочнага супу, мне каструльці на два-тры дні хапае, бліноў напяку ці амлет з каўбасой зраблю.*

Тры разы на год Мікіта Тычына ездзіць ва Ушачы ці Полацк. Купляе тое-сёе з вопраткі і абутку. Апошні раз быў у раёне напрыканцы лістапада – трэба было набыць чаравікі на зіму.

Пральнай машыны ў пенсіянера няма, усе рэчы ён мые рукамі. Упакоўкі парашку хапае на 2–3 тыдні.

Пенсію і раённую газету Тычыне прыносіць паштальёнка. Падпіска на газету "Патрыёт" каштуе амаль 90 тысяч на тры месяцы.

– *Кажу на пошце, што сіл яшчэ хапае, каб самому прыходзіць і забіраць пенсію, але ўсё роўна прыносяць дахаты,* – смяецца пенсіянер.

Каля 80 тысяч кожны месяц Мікіта Ігнатавіч аддае за электрычнасць. Святло, тэлевізар і халадзільнік "напальваюць" 50 кВт. За мабільны тэлефон разам з абаненцкай платай Мікіта Тычына плаціць прыблізна 50 тысяч штомесяц. Тэлефанаваць адзінокаму пенсіянеру асабліва няма каму, таму і мабільны патрэбны больш на ўсялякі выпадак.

Садзіць пенсіянер 5 сотак бульбы і некалькі градак цыбулі, морквы і агуркоў. Паводле слоў Тычыны, свая гародніна вельмі дапамагае эканоміць пенсіянерскі бюджэт.

У свае 78 год на здароўе былы электрык не скардзіцца. І ў Вялікія Дольцы за 5 кіламетраў яшчэ схадзіць можа, і ў грыбы, і на рыбалку. Але на ўсялякі выпадак невялічкую аптэчку ў хаце мае. Там і аспірын, і ад сэрца лекі, і ад падвышанага ціску. Сакрэтам добрага самаадчування пенсіянер лічыць тое, што ніколі не паліў, шмат не піў і пастаянна працаваў. Нават зараз Мікіта Ігнатавіч не сядзіць без справы.

– *Пасля зімы тоё-сёе прыбіць, падфарбаваць трэба,* – гаворыць ён. – *Увесь час рухаюся. Магчыма, таму і нармальна сябе адчуваю. І на жыццё не скарджуся. Ведаеце, шчасце – яно не толькі ў грашах...*

Раман ВАСЮКОВІЧ.
Фота аўтара.
Ушацкі раён.

КАЛЬКУЛЯТАР

Спецыяльна для "Народнай Волі" Мікіта Тычына распавёў, на што траціць свае тры мільёны пенсіі.

Прадукты

1.Мяса (1 кг) – 70 тысяч.
2.Макарона (500 г) – 10 тысяч.
3.Грэчка (500 г) – 12 тысяч.
4.Каўбаса (500 г) – 35 тысяч.
5.Малако – 9 тысяч.
6.Смятана – 12 тысяч.
7.Цукеркі (300 г) – 35 тысяч.
8.Хлеб – 12 тысяч.
9.Батон, печыва – 15 тысяч.
10.Курыныя галовы для бусла (500 г) – 10 тысяч.

220 тысяч – разавая пакупка пенсіянера ў аўталаўцы.

Плацяжы

1.Электрычнасць – 80 тысяч.
2.Тэлефон – 50 тысяч.
3.Падпіска на раённую газету – 90 тысяч.

Абутак, адзенне – 300 тысяч.

Непрадбачаныя выдаткі: набыццё дроў – 700 тысяч, узараць агарод – 150–200 тысяч.

НЕСТАНДАРТ

Дом-сфинкс в Витебском районе становится все популярнее

Посмотреть на необычную постройку люди приезжают из города на такси. «Народная Воля» тоже напросилась в гости к хозяину дома-сфинкса.

Въезжая в садоводческое товарищество «Строитель» в Витебском районе, нельзя не обратить внимания на восьмиметровую голову сфинкса на частном доме. Над строением хозяин дачи и автор идеи **Руслан Кущин** работал два года. Возводить голову сфинкса Руслану помогали сыновья – Вадим и Руслан. По словам витебчанина, работа была не в тягость и все свободное время он пропадал за городом с удовольствием.

– *Я использовал самый обычный материал – глину, песок, солому,* – рассказывает Руслан Николаевич. – *Для рельефных частей брал пенопласт. По карману мне строительство не ударило.*

Несмотря на незатейливость стройматериалов, крыша выдерживает непогоду уже три года. Голова сфинкса изнутри представляет собой два этажа и чердачное помещение, которое хозяин использует в качестве мастерской. Архитектурой на любительском уровне дачник занимается не первый год.

– *Резьбой по дереву я увлекаюсь давно,* – говорит строитель. – *Крышу я делал без всяких проектов и предварительных планов. Опыт накапливается со временем. Как сам представлял задумку, так и работал.*

Специального образования у Руслана Кущина нет, но, глядя на строение, назвать мужчину дилетантом язык не повернется. В ближайшее время Руслан Николаевич собирается перекрасить нестандартную крышу – нужно обновить после зимы.

Идея построить одно из чудес света на даче возникла неслучайно. Оригинальный сюрприз Руслан Кущин решил сделать жене Ирине. Из-за нехватки времени и постоянных забот супругам никак не удавалось выехать на отдых за границу. Поэтому Руслан Николаевич решил создать экзотику под Витебском.

– *Вместе мы уже 30 лет,* – рассказывает о своей семье Руслан. – *Ира меня из армии ждала. Двое сыновей у нас и красавица внучка. Дети и в Египте, и в Турции побывали, а у нас все не получалось. Вот я и решил сделать такой подарок любимой.*

Почему именно сфинкс? Свой выбор автор объясняет тем, что он по гороскопу – Лев, а в мифологии у сфинкса тело именно этого животного. По словам Руслана Кущина, строить пирамиду или Биг-Бен на крыше дома посчитал неоригинальным, а вот сфинкс пришелся по душе. В скором времени Руслан Николаевич собирается немного усовершенствовать необычную постройку – у льва должны быть лапы. Как признается супруга Ирина, сюрприз удался, хотя в стройке она тоже принимала немалое участие.

– *Я была подсобным рабочим,* – смеется хозяйка дома. – *Подержать, поднести.*

Посмотреть на голову сфинкса приходили со всей округи. Да и сейчас, проезжая мимо дома, люди останавливаются и обязательно фотографируются. Одни спрашивают разрешения у хозяев, другие не считают нужным это делать. У Ирины Кущиной беспардонное поведение иногда вызывает раздражение.

– *Мне ведь не жалко, чтобы люди сделали фото,* – объясняет Ирина Анатольевна. – *Но бывает, что приедут, намусорят и уедут. Ходишь потом и бутылки за ними собираешь...*

Загородный дом стал настолько популярным, что местные таксисты начали привозить сюда людей на экскурсию. Несколько раз Руслан Кущин видел машины с «шашечками» и пассажиров с фотоаппаратами. Хотя из Витебска до дачного поселка около 15 километров.

Все свободное время Руслан и Ирина проводят на природе. В Витебск ездят только на работу. В городе у супругов есть квартира, но жить они предпочитают на даче. Руслан трудится плиточником на строительном предприятии, а Ирина – курьером.

– *В городе мы проводим мало времени,* – говорит Ирина Анатольевна. – *Пришел с работы, поужинал – и к телевизору. Стиральная машина стирает, пылесос убирает. Для меня квартира – клетка. Другое дело на даче: свежий воздух, постоянное движение, а оно, как известно, продлевает жизнь. Нам здесь больше нравится...*

Роман ВАСЮКОВИЧ.
Фото автора.
Витебский район.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСА

Падказку дасць буквар, хто муляр, хто маляр

Кіраўніцтва магілёўскага "Будтрэст-холдынга" адмовілася ўзяць на работу беспрацоўнага актывіста незалежнага прафсаюза Аляксея Паўлоўскага, які гатовы быў працаваць бясплатна. Заяву ён напісаў на беларускай мове: маўляў, хачу працаваць мулярам (па-руску – "каменщиком"), мае пяты разрад.

[illegible]

ТАК ДУМАЮ

Странная дружба

Здравствуйте, дорогая редакция всенародно любимой газеты «Народная Воля»!

Моя 82-летняя жена Наталья Васильевна вот уже 20 лет болеет гипертонией, утром и вечером она принимает клофелин, потому что другие, более современные и безопасные препараты, к сожалению, не сбивают ее высокое давление. И все было бы ничего, если бы не одно «но».

Дело в том, что клофелин в аптеки нашего города Полоцка завозили украинский, производства Луганского химзавода. Цена одной упаковки была всего лишь 7 тысяч 650 белорусских рублей. Прямо скажем, посильная цена для пенсионеров, за что Украине большое спасибо!

Но вот недавно, 12 марта, я пошел с рецептом, выписанным участковым врачом, в ту же полоцкую аптеку №77, где всегда обслуживался. И фармацевт меня просто огорошила информацией: Украина по известным причинам (а скорее всего – из-за войны) клофелин в Беларусь поставлять не будет. Временно или навсегда – не известно. А вместо украинского препарата провизор предложила клофелин российского производства. Стандартная упаковка в 50 таблеток стоит 36 тысяч белорусских рублей! Как видите, разница в деньгах большая.

Спрашивается: почему братская нам страна Россия продает то же самое лекарство почти в четыре раза дороже, чем разрушенная войной Украина? Ведь с экранов белорусского телевидения не то что ежедневно – ежечасно говорят, что Россия и Беларусь чуть ли не единая страна, Таможенный союз создали, Евразийский экономический союз строим. Но получается: дружба дружбой, а табачок врозь. Причем «врозь» он для простых граждан Беларуси. Справедливо ли? Зачем нам тогда все эти союзы, если простые белорусы жить лучше не стали?

Михаил ПОТАПОВ, 76 лет, пенсионер, бывший машинист насосных установок Новополоцкого завода «Полимир».

БОЛЬ

Забыли...

Хочу спросить через «Народную Волю» у руководителей нашего правительства: почему в Беларуси так мало уделяют внимания малолетним узникам фашизма, которые во время Великой Отечественной войны были угнаны в рабство?

Я лично был угнан мадьярами в 1943 году из Уваровичей (из города Смела). Мне тогда было чуть больше восьми лет. В конце 1944 года сбежал из Австрии, где батрачил на бауэра. Воспитывался в Украине в детском доме. В 1955 году пошел служить в Минск и до сих пор живу здесь.

Раньше не принято было рассказывать о себе, кто ты и что ты. Но проблему узников подняла Европа. Мы поняли, что теперь не стыдно сообщать о своем горьком детстве. И Австрия нас не забыла, выделила разовую помощь. Зато в Беларуси чиновники разных органов власти только разводят руками: ничем помочь не можем, даже статус узника вводить отказались. С одной стороны, Бог с ним, со статусом, главное – остаться человеком. Но с другой – смотришь телевизор, видишь, что многие страны помнят о тех, чье детство было покалечено войной. Израиль находит своих узников, помнит о них, Россия... Пора и нашим органам власти задуматься. Может быть, поймут, что маленькие дети тоже страдали. А для нынешнего поколения это будет пример внимательного, человеческого отношения к своим гражданам.

Петр Михайлович АНИСТРАТЕНКО.

Минск.

ДИСКУССИЯ

Еще раз о пенсиях военных

Прочел в газете «Народная Воля» публикацию «Военные пенсионеры – не граждане Беларуси?» полковника в отставке Л.Цыганкова. Готов подписаться под каждым словом автора. Несправедливо, что военные пенсионеры, достигшие 75 лет, не имеют прибавки к пенсии, как пенсионеры по возрасту. Пенсия прапорщика сегодня не выше пенсии рабочего: в пределах 3 миллионов. Но рабочему, когда он достигает 75 лет, дают прибавку к пенсии, а прапорщику – нет.

Но при этом, когда покупаешь лекарства в аптеке, провизоры не спрашивают, военный ты пенсионер или нет. Цена для всех одинакова. Как, собственно, и на продукты, коммунальные услуги и т.д.

[illegible] слишком. Условия прохождения работы (службы) у военных далеко не безобидные. Например, мои дети за время моей службы (25,5 года) окончили четыре школы. Не всегда жены военных могут найти себе работу. Молодые офицеры редко имели возможность получить квартиру от военной части, снимали у местных жителей и платили за аренду из собственного кармана.

Военные пенсионеры такие же граждане Беларуси, так почему некоторые указы и постановления на них не распространяются?

Владимир ХОЛЗОКОВ, военный пенсионер, член Белорусского союза офицеров.

АДКРЫТЫМ ТЭКСТАМ

Не трэба абражаць беларусаў

[illegible]

Як у гэтых варунках выглядае Беларусь? Калі верыць дзяржаўным сродкам масавай інфармацыі, то някепска. Сярэдні заробак па краіне недзе ў межах шасці мільёнаў рублёў. Не трэба быць вялікім эканамістам, каб зразумець, з чаго складаецца такая лічба. Ёсць [illegible]

Адсюль яшчэ адна праблема – здароўе нацыі. Калі зыходзіць з вызначэння, якое дае Сусветная арганізацыя аховы здароўя, гэта "стан поўнага фізічнага, псіхічнага і сацыяльнага задавальнення, а не толькі адсутнасць хвароб ці калецтва". Тады ўзнікае пытанне: ці засталіся яшчэ здаровыя людзі?

[illegible]

Вячаслаў САСНОЎСКІ, кандыдат геаграфічных навук.

г.п.Смілавічы.

УСПАМІН

Пажар... як па заказе

У адзін з ліпеньскіх дзён 1959 года па ініцыятыве кіраўніцтва былога Радашковіцкага раёна былой Маладзечанскай вобласці праводзілася экскурсія-семінар старшынь калгасаў з наведваннем палёў і ферм шэрагу лепшых гаспадарак з мэтай азнаямлення з іх справамі, абмену вопытам работы, выяўлення недахопаў і вызначэння шляхоў іх ліквідацыі. Удзел у гэтым мерапрыемстве браў і я, супрацоўнік раённай газеты "Сцяг Ільіча".

Шмат цікавага трапіла тады на нашым шляху. Але адна нечаканая падзея перакрэсліла сабой прыемныя ўражанні экскурсантаў.

...На дварэ стаяла летняя спёка – вельмі небяспечная ў пажарных адносінах пара, а ў калгасе "Новае жыццё", па тэрыторыі якога таксама пралягаў экскурсійны маршрут, у большасці паляводчых брыгад не давялося ўбачыць ніякага супрацьпажарнага інвентару, не кажучы ўжо пра машыны. Нават пажарны бусак быў вялікай радасцю. Калі ж дзесьці і трапляўся на вочы які-небудзь супрацьпажарны інвентар, дык ён аказваўся сапсаваным...

У такую гарачыню мог узнікнуць і прынесці гаспадарцы вялікія страты пажар. Але, калі ўдзельнікі семінара звярнулі на гэту ўвагу старшыні калгаса І.Д.Абадэнкі, той, спадзеючыся на праслаўтае "авось", самаўпэўнена заявіў: "Такое не здарыцца..." Але...

Не прайшло і паўгадзіны пасля сказанага ім, пакуль мы дабіраліся з вёскі Ласі ў вёску Уша, як над апошняй паказаўся дым. У вёсцы Уша гарэла льносушыльня. І мы нечакна трапілі... на пажар, які ўзнік, як па заказе – у якасці своеасаблівага нагляднага дапаможніка на тым семінары. І тушыць пажар не было чым. Ніякага супрацьпажарнага інвентару, нават вогнетушыцеляў там не было.

Згарэў дарагі на той час ільноапрацоўчы агрэгат "ТЛ-40". Яго можна было б ўратаваць ад агню, але пры прыданым да яго трактары не было буксіровачнага троса. Ды і пажар бы не ўзнік, калі б тэхніку абслугоўвалі вопытныя, а не выпадковыя людзі.

Удзельнікам таго семінара, найперш Івану Данілавічу, быў дадзены наглядны ўрок, да чаго прыводзіць грэбаванне супрацьпажарнымі правіламі, патрабаваннямі па іх выкананні. Тут было ўжо не да смеху – і яму, і астатнім кіраўнікам гаспадарак, якія міжволі аказаліся сведкамі пажару і таксама маглі аднойчы аказацца ў такім жа незайздросным становішчы. Яны наглядна пераканаліся ў тым, да чаго можа прывесці самаўпэўненая нядбайнасць.

Павучальным быў той семінар... І сённяшнім нашым гаспадарам не лішне напомніць пра гэта.

Міхаіл ЖУКАЎ, ветэран працы савецкага часу.

г.Баранавічы.

СЛАВУТЫЯ АСОБЫ

Генерал Свабоды

4 лютага 1746 года на Палессі, у фальварку Мерачоўшчына каля Косава (цяпер Івацэвіцкі раён), у сям'і брэсцкага мечніка Людвіка Касцюшкі, палкоўніка булавы літоўскай, і Тэклі з Ратомскіх нарадзіўся чацвёрты сын.

12 лютага 1746 года яго хрысцілі ў Косаўскім касцёле і далі імя Андрэй Тадэвуш Банавентура Касцюшка. Наш зямляк, сын шляхціца не меў ні знатнага паходжання, ні вялікіх родавых маёнткаў, ні багацця. Аднак ён стаў Нацыянальным героем ЗША і Польшчы, ганаровым грамадзянінам Францыі і Амерыкі, быў узнагароджаны ў ЗША ордэнам Цынцыната, а ў Рэчы Паспалітай – ордэнам "Віртуці Мілітары".

Ён быў героем Свабоды двух кантынентаў – Амерыкі і Еўропы, Вышэйшым начальнікам і кіраўніком нацыянальна-вызваленчага паўстання 1794 года на тэрыторыі Польшчы і Вялікага Княства Літоўскага, у тым ліку і на землях сучаснай Беларусі. Бліжэйшым памочнікам Т.Касцюшкі ў кіраўніцтве паўстаннем быў Якуб Ясінскі, галоўнакамандуючы паўстанцкім войскам у Вялікім Княстве Літоўскім. Камандзірамі паўстанцкіх атрадаў на тэрыторыі сучаснай Беларусі былі С.Грабоўскі, А.Хлявінскі, М.К.Агінскі, Т.Гарадзенскі і іншыя.

У шэрагах паўстанцаў мужна змагаліся каля трох тысяч беларускіх сялян-касінераў, якія правялі некалькі буйных бітваў з расійскімі войскамі, выкарыстоўваючы ў тым ліку партызанскія формы барацьбы.

Паўстанне мела вызваленчы, антыпрыгонніцкі характар. Гэта быў не мясцовы "польскі бунт", а самы сапраўдны працяг Вялікай французскай рэвалюцыі.

Узначаліўшы паўстанне, генерал Т.Касцюшка сказаў: "Толькі за шляхту ваяваць не буду. Жадаю шчасця для ўсяго народа і толькі для яго гатовы ахвяраваць жыццём". Беларусы-ліцвіны бачылі ў ім вызваліцеля не толькі ад іншаземнага панавання, але і ад прыгоннага рабства, гарачага прыхільніка роўнасці ўсіх людзей. Задачай паўстання 1794 года было не толькі вызваленне народаў Рэчы Паспалітай, але і Расійскай імперыі.

Пасля першых паспяховых ваенных дзеянняў каля вёскі Рацлавіцы з лета 1794 г. пачаліся няўдачы і паражэнні паўстанцаў пад Шчакацінамі і ў іншых месцах. Потым былі страта Вільні, захоп прускімі войскамі Кракава.

У рашаючай бітве пад Мацяёвіцамі 10 кастрычніка 1794 года войскі пад камандаваннем Т.Касцюшкі былі разбіты, ён сам быў цяжка паранены і ўзяты ў палон. 4 лістапада А.Сувораў жорстка расправіўся з абаронцамі прадмесця Варшавы – Прагі. Рэшткі войска, якія ўзначаліў пераемнік Касцюшкі Т.Ваўжэцкі, 16 лістапада былі канчаткова разбіты. Паўстанне, якое працягвалася восем месяцаў, пацярпела паражэнне.

Яно стала першым з трох вызваленчых выступленняў, якія адбыліся ў Польшчы і Заходняй Беларусі на працягу 70 гадоў. Нягледзячы на тое, што паўстанне было жорстка падаўлена, яно з'яўлялася прагрэсіўным і мужным актам. Гэта быў новы рэвалюцыйны ачаг у Еўропе, і знішчыць паходню волі, незалежнасці і грамадзянскай справядлівасці было ўжо немагчыма. Распачатую Касцюшкам высакародную справу на шляху да сапраўднай волі, незалежнасці і адраджэння прадоўжылі і ажыццявілі наступныя пакаленні палякаў і ліцвінаў-беларусаў.

Таму мы павінны ганарыцца тым, што менавіта наш зямляк паклаў пачатак паходу за волю. Сам Т.Касцюшка ніколі не забываў пра Бацькаўшчыну, памятаў, што "нарадзіўся ліцвінам" і мае высокі абавязак перад роднай зямлёй. Т.Касцюшка, бясспрэчна, знаходзіцца ля вытокаў барацьбы за вольнасць краю, з'яўляецца адным са пачынальнікаў ажыццяўлення мары аб незалежнасці, што і стала падмуркам для стварэння сучаснай беларускай дзяржаўнасці.

Асоба славутага генерала заўсёды была надзвычай шматграннай, высакароднай і шчодра надзеленай ад прыроды. Ён размаўляў на пяці мовах, добра валодаў зброяй, нядрэнна маляваў, складаў музыку. Военачальнік, рэвалюцыянер, палітык, дыпламат, філосаф, дэмакрат, гуманіст – усе гэтыя таленты сканцэнтраваны ў адной асобе.

Т.Касцюшка застаўся ў памяці польскага і беларускага народаў як адзін з самых высакародных, чэсных і справядлівых людзей свайго часу. Віцэ-прэзідэнт ЗША Томас Джэферсан, аўтар "Дэкларацыі аб незалежнасці ЗША", выказаўся так: *"Касцюшка – гэта найчаснейшы сын Свабоды, якога я калі-небудзь бачыў, і пры тым той Свабоды, якая ўключае ўсіх, а не толькі жменьку выбраных альбо багатых".*

А будучы прэзідэнт ЗША У.Гарысан сказаў: *"Касцюшка, мучанік Свабоды... Слава яго будзе жыць да таго часу, пакуль Свабода будзе ўладарыць над светам; пакуль на алтар Свабоды яе абаронцы будуць аддаваць у ахвяру сваё жыццё, імя Касцюшкі будзе жыць сярод нас".*

Тадэвуш Касцюшка памёр 15 кастрычніка 1817 года ў 22 гадзіны ў доме свайго прыяцеля Ф.Цэлтнера ў горадзе Салатурн (Швейцарыя). Сваю апошнюю волю ён выказаў у завяшчанні: *"Глыбока ўсведамляючы, што прыгонніцтва знаходзіцца ў супярэчнасці з законамі прыроды і дабрабыту народаў, гэтым сведчу, што знішчаю яго цалкам і на вечныя часы ў маім маёнтку Сяхновічы, размешчаным у Брэст-Літоўскім ваяводстве, як ад імя свайго, так і будучых уладальнікаў..."*

Тадэвуш Касцюшка быў нястомным змагаром за паляпшэнне грамадскага ладу шляхам паслядоўных рэформаў, якія маглі б прывесці да знішчэння прыгонніцтва. Ён меў сціплыя запатрабаванні, прыхільна ставіўся да сялян, вайскоўцаў, адукаваных і інтэлігентных людзей, не пераносіў анархіі, бязладдзя, магнацкіх прывілеяў і дэспатызму. Яшчэ пры жыцці імя Касцюшкі стала сімвалам змагання за свабоду і роўнасць. Ён быў першым у гісторыі Польшчы і ВКЛ сапраўды дэмакратычным правадыром. Суайчыннікі бачылі ў ім чалавека, для якога найвышэй за ўсё былі дабрабыт народа і ўсеагульнае шчасце. Сваім гераічным жыццём, талентам, мужнасцю, высокай грамадзянскай пазіцыяй Тадэвуш Касцюшка заслужыў прызнанне ў многіх краінах свету. Яго імя аб'ядноўвае народы.

Без перабольшання можна сцвярджаць, што асновы сучаснага свету былі закладзены менавіта на пераломе XVIII–XIX стагоддзяў. І наш зямляк Тадэвуш Касцюшка быў сярод тых, ад каго залежала, якім шляхам пойдзе развіццё гісторыі. Менавіта таму так папулярна ягонае імя ва ўсім свеце.

І толькі на зямлі, якая падаравала яму жыццё, асоба Т.Касцюшкі доўгі час заставалася амаль невядомай. Шмат што недасказана, забыта, наўмысна вынішчана пад корань. Па нейкай іроніі лёсу чалавек, народжаны на гэтай зямлі, доўгі час лічыўся ў нас чужынцам.

У беларускай гістарыяграфіі тэма Касцюшкі пакуль не раскрыта шырока і грунтоўна. І толькі ў перыяд 1994–1996 гадоў у сувязі з святкаваннем 200-х угодкаў паўстання 1794 года і 250-х угодкаў з дня нараджэння Т.Касцюшкі з'явіўся значны інтарэс да жыцця і дзейнасці Т.Касцюшкі ў беларускіх даследчыкаў. Менавіта ў гэты час з'явіліся першыя беларускія кнігі пра Касцюшку вядомых гісторыкаў Я.А.Юхо і У.П.Емяльянчыка. Упершыню ў беларускіх друкаваных выданнях найбольш грунтоўна даследаваны радавод Касцюшкаў-Сяхновіцкіх і большая колькасць артыкулаў, прысвечаных Т.Касцюшку ў Беларусі, належыць гісторыку-краязнаўцу А.Р.Бензеруку.

Вялікі ўклад у справу ўратавання матэрыяльнай і духоўнай спадчыны Т.Касцюшкі зрабіў і працягвае рабіць таленавіты гісторык і краязнаўца з Брэстчыны Леанід Несцярчук. Па яго ініцыятыве паўстаў абласны фонд Т.Касцюшкі. Несцярчук – аўтар пяці манаграфій і мноства навуковых прац па гісторыі Бацькаўшчыны, ён браў удзел у шматлікіх міжнародных навуковых сімпозіумах і канферэнцыях. У 2006 годзе выдаў грунтоўную навукова-папулярную кнігу "Андрэй Тадэвуш Банавентура Касцюшка. Вяртанне героя на радзіму". Пры яго непасрэдным удзеле толькі за апошнія 15 гадоў паўсталі мемарыяльны пакой у Малых Сяхновічах, мемарыяльная капліца 1794 г. у Чыжэўшчыне, дом-музей у Мерачоўшчыне, працягваюцца работы па аднаўленні Косаўскага палаца Пуслоўскіх і мемарыяльнага палаца Ю.Нямцэвіча, ад'ютанта і самага блізкага сябра Т.Касцюшкі.

На жаль, у Беларусі, на радзіме знакамітага героя, пакуль няма ніводнага вартага помніка, акрамя невялічкага помніка-бюста ў Малых Сяхновічах. Але, гледзячы на тое, што ўжо зроблена, прыемна адзначыць, што імя праслаўленага генерала Свабоды паступова вяртаецца на Радзіму.

Тадэвуш ЯСЕВІЧ.

(Артыкул падрыхтаваны паводле матэрыялаў вышэйназванай кнігі Л. Несцерчука.)

Мінск.

ВАЖНАЯ ИНФОРМАЦИЯ

Чернобыль: новое укрытие на месте атомной катастрофы

Над местом самой крупной в истории ядерной катастрофы возвышается самая крупная в мире конструкция из когда-либо созданных на суше. Здесь возводят новый купол над зданием, в котором размещается реактор, ставший причиной катастрофы 26 апреля 1986 года.

Уровень радиации над старым реактором все еще настолько высок, что новое укрытие возводится несколько в стороне. Гигантский купол, высота и размеры которого достаточны для размещения пары «Боингов» или лондонского собора Святого Павла, монтируется на системе массивных рельсов. По окончании строительства его вес достигнет 31 тысячи тонн. В течение нескольких дней он будет продвигаться по рельсам в сторону реакторного корпуса, пока полностью не накроет его.

Как говорит Винс Новак, который возглавляет отдел ядерной безопасности Европейского банка реконструкции и развития, сложность этой уникальной операции превышает все, с чем он имел дело ранее. Новак руководит международным проектом по ликвидации последствий Чернобыльской катастрофы.

«Пока этот проект не закончен, мы не будем в безопасности, – рассказывает Новак приезжим журналистам. – Нашей конечной целью является полная изоляция источника радиоактивного заражения».

Под новым куполом окажется кошмарная смесь, в состав которой входит более 100 тонн урана, одна тонна плутония и других высокорадиоактивных элементов, которая представляет собой лавообразную окаменевшую массу. К этому следует добавить также несколько тысяч тонн песка и бетона, которыми ликвидаторы пытались почти 30 лет назад задавить очаг радиации. Внутри старого укрытия присутствуют также огромные объемы радиоактивной воды и пыли.

Как рассказывает специалист Ленар Сагидулин, который был в 1986 году в числе ликвидаторов, старое здание было построено поспешно, с многочисленными дефектами. «Его стены растрескались, возникли пробоины, которые растут в размерах, и все сооружение может рухнуть, поэтому новое укрытие необходимо», – говорит он.

Новая система защиты имеет огромные пределы прочности – она может выдержать землетрясение магнитудой 6, ураган третьей категории и перепады температур от минус 43 до плюс 45 градусов.

Проект предусматривает введение в строй объекта к ноябрю 2017 года. Если эта цель будет достигнута, со времени катастрофы пройдет 31 год. Новое укрытие будет обеспечивать безопасность в течение по крайней мере столетия.

Антон КРАВЦЕВИЧ.

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Бой экстремизму

Соединенное Королевство не будет больше терпеть исламских экстремистов, отрицающих британские ценности, заявила министр внутренних дел Тереза Мэй. По словам Терезы Мэй, у британцев есть как права, так и обязанности, и все должны уважать закон и права других.

Выступая в Лондоне, министр сказала, что намерена наложить запрет на деятельность мусульманских проповедников, распространяющих призывы к ненависти и вражде. Она также объявила о планах провести инспекцию шариатских судов в Англии и Уэльсе для того, чтобы выяснить, соответствует ли их работа британским ценностям.

Тереза Мэй отметила, что сотни британцев уже отправились воевать на стороне группировки «Исламское государство» в Сирии и Ираке, а также напомнила о попытке экстремистов взять под контроль школы в Бирмингеме. «Существует все больше доказательств того, что небольшое, но заметное меньшинство жителей Великобритании отвергают наши ценности», – сказала Мэй.

Как сообщает корреспондент Би-Би-Си Норман Смит, выступив с призывом объявить бой экстремизму, Тереза Мэй надеется разбудить избирателей, которые, по ее мнению, закрывают глаза на проявления экстремизма, и наконец обратить внимание своей партии на проблему.

Мэй напомнила лидеру партии Дэвиду Кэмерону о традиционных консервативных ценностях.

Меры, предлагаемые Терезой Мэй

Запрет на деятельность некоторых экстремистских групп, не подпадающих под действие закона о борьбе с терроризмом.

Позитивная кампания по пропаганде британских ценностей.

Проверка частично финансируемых частным образом школ, деятельность которых сейчас не регулируется.

Пересмотр отношения со стороны органов правопорядка к случаям родовой мести, убийств «во имя чести», насильственного обрезания девочек и женщин и принуждения к замужеству.

Введение в тюрьмах новой должности надзирателя, следящего за заключенными и бандами, проповедующими экстремизм.

Полный пересмотр закона о гражданстве, который гарантировал бы, что гражданство будет предоставляться лишь тем, кто уважает и чтит британские ценности.

Резкое снижение финансирования услуг переводчиков и увеличение финансирования курсов английского языка.

КОРОТКО

Саркози: французы отвергли политику Олланда

Во втором туре прошедших местных выборов во Франции победили правоцентристы во главе с «Союзом за народное движение» Николя Саркози. По предварительным оценкам, партии Саркози удалось победить как минимум в 65 местных советах (до этих выборов «Союз за народное движение» контролировал 41 совет), тогда как правящая Социалистическая партия уступила свои позиции примерно в 30 советах.

Как заявил на пресс-конференции Николя Саркози, результаты выборов со всей ясностью продемонстрировали, что народ отвергает нынешнее правительство.

Результаты голосования на этих выборах многие считают индикатором настроений французов, которым в 2017 году предстоит выбирать нового президента.

В Британии началась избирательная кампания

Всеобщие выборы пройдут 7 мая. Основными претендентами на премьерское кресло являются нынешний премьер-министр Дэвид Кэмерон и лидер оппозиционной лейбористской партии Эд Милибэнд.

Аналитики тем временем указывают на растущую популярность Партии независимости во главе с Найджелом Фараджем, которая поднимает вопрос о независимости Лондона от Брюсселя.

Каримов снова президент Узбекистана

Голосование было признано состоявшимся еще в 10 часов утра. По данным Центризбиркома страны, в выборах приняли участие более 90 процентов избирателей.

Практически никто не сомневался в победе действующего главы государства Ислама Каримова. Помимо президента в выборах приняли участие три кандидата, полностью лояльных к правящему режиму. Оппозиция указывала на отсутствие независимых претендентов на президентский пост.

У СУСЕДЗЯЎ

Польшча жадае размясціць войскі ЗША на сваёй тэрыторыі

Пра гэта заявіў міністр абароны Польшчы Томаш Семоняк.

«Мы стараемся гэтага дамагчыся, аб гэтым гаворым», – сказаў Семоняк і дадаў, што польская ўлада рыхтуецца да таго, каб такая прысутнасць стала магчымай.

Паводле слоў міністра, Польшча надае вялікую ўвагу міжнародным вучэнням на сваёй тэрыторыі. «Спадзяюся, што ў гэтым годзе каля 10 тыс. ваенных саюзніцкіх сіл будуць трэніравацца ў Польшчы», – сказаў Семоняк.

СТАЛА ВЯДОМА

Арабскія дзяржавы створаць агульную армію

Кіраўнікі МЗС краін Лігі арабскіх дзяржаў звярнуліся да генеральнага сакратара гэтай арганізацыі, з тым каб на працягу месяца сфарміраваць агульныя войскі. Армія будзе прызначана для барацьбы з пагрозамі бяспецы.

Сустрэчы міністраў папярэднічала бамбардзіраванне Саудаўскай Аравіяй пазіцый шыіцкіх баевікоў у Емене. У падтрымку саўдзітаў выступілі ЛАД, ЗША, Вялікабрытанія, Францыя, Турцыя, Судан, Егіпет і амаль усе манархіі Персідскага заліва. Іран і Расія выступілі супраць ваеннага ўмяшання. Кітай і ЕС выказалі заклапочанасць з гэтай нагоды і заклікалі ўсе бакі канфлікту вырашыць супярэчнасці мірным шляхам.

ЛИЧНОСТИ

Творец сингапурского чуда

Скончался «отец сингапурской нации» Ли Куан Ю. Он управлял островом на посту премьер-министра в течение 31 года: с момента, когда Сингапур получил независимость в 1959 году.

Расчетливый стратег и беспощадный прагматик, Ли Куан Ю превратил Сингапур из крошечного острова без каких-либо природных ресурсов в процветающую экономику.

Но, восхищаясь его экономическими успехами, многие выражают скепсис по поводу того, что стало при Ли Куан Ю с правами человека. Об этом рассказ на сайте Би-Би-Си.

Ли Куан Ю родился 16 сентября 1923 года в Сингапуре в семье третьего поколения китайских иммигрантов. Его воспитание проходило под сильным британским влиянием, и его дед называл его Харри Ли – под этим именем он и был известен в молодости.

Ли отправили в английскую школу в Сингапуре, но дальнейшее его образование было прервано японской оккупацией, начавшейся в 1942 году.

В течение следующих трех лет он торговал на черном рынке, а также благодаря своему хорошему английскому устроился работать в японский оккупационный департамент пропаганды.

После войны он ненадолго оказался в Лондонской школе экономики, прежде чем перевестись в Кембридж, где он получил двойную степень в юриспруденции.

Во время своего пребывания в Англии Ли стал преданным слушателем радио Би-Би-Си и даже принимал участие в предвыборной кампании своего университетского товарища, который боролся за место в парламенте графства Девоншир.

Ли со студенческих времен считал себя последовательным социалистом, поэтому по возвращении в Сингапур он не раздумывая пошел в профсоюзное движение и со временем стал одним из главных профсоюзных юристов.

В 1954 году Ли Куан Ю основал Партию народного действия (ПНД) и стал ее генеральным секретарем. Эту должность он занимал следующие сорок лет. ПНД получила большинство мест в парламенте на выборах 1959 года – Сингапур к тому времени уже обрел фактическую независимость, став самоуправляемым государством в составе Британской империи.

А сам Ли Куан Ю занял кресло премьер-министра.

В 1963 году Ли заключил договор о слиянии Сингапура с Малайзией, но этот союз продлился недолго. Идеологические противоречия и череда ожесточенных столкновений между этническими группами привели к исключению Сингапура из федерации и обретению им уже полноценной независимости.

Ли приступил к масштабной программе реформ, которые должны были превратить Сингапур из «помойки убожества и деградации», как его описывали в местной прессе тех времен, в современное индустриально развитое государство.

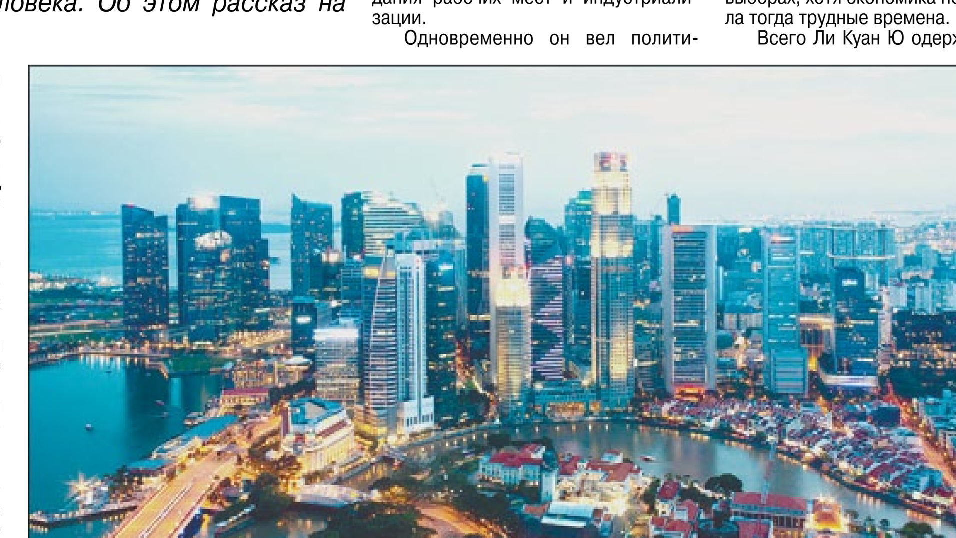

Ради проведения экономической реформы Ли Куан Ю ввел жесткий контроль над всеми сферами жизни города-государства, и прежде всего над политикой. Сингапур по-прежнему одно из самых регулируемых обществ в мире.

Оппоненты Ли оказывались в тюрьме без суда и следствия, прессе затыкали рот и ограничивали доступ информации из-за рубежа, многие журналисты были арестованы. «Свобода прессы должна быть подчинена первостепенным нуждам целостности Сингапура», – говорил он.

Свои действия он оправдывал тем, что газеты финансировались зарубежными недоброжелателями Сингапура. Ли считал, что в развивающейся стране некоторые свободы должны быть принесены в жертву.

Будучи убежденным антикоммунистом, Ли был обвинен в использовании методов, присущих коммунистическим режимам, однако, в отличие от них, народ Сингапура по крайней мере получил финансовые выгоды от его правления. С 1960-го по 1980 год валовой национальный продукт на душу населения в Сингапуре увеличился в 15 раз.

Примером послужил Израиль, окруженный в то время враждебными арабскими государствами. «Подобно Израилю, мы должны были перепрыгивать через остальные страны региона и привлекать международные компании», – говорил Ли.

Он понимал важность установления добрососедских отношений с Китаем, и в этом ему помогла его личная дружба с китайским лидером Дэн Сяопином. Дэн Сяопин, посетивший Сингапур в 1978 году, выразил восхищение экономической политикой Ли; в свою очередь Ли был впечатлен реформами Дэн Сяопина в Китае.

Ли ввел меры жесточайшей борьбы с коррупцией, которая была неотъемлемой частью прошлой колониальной экономической модели, и приступил к осуществлению программы строительства дешевого жилья, создания рабочих мест и индустриализации.

Одновременно он вел политику сближения различных этнических групп острова с целью создания новой уникальной идентичности народа Сингапура, основанной на мультикультурализме.

А еще он верил в эффективность телесных наказаний, испытав их на себе в школьные годы. «Я наклонился через стул и, прямо как был, в штанах, получил три незабываемых удара по тому самому месту», – вспоминал потом Ли.

«Я никогда не понимал, почему западные педагоги-методисты выступают против телесных наказаний. Ничего страшного ни со мной, ни с моими однокашниками не случилось», – удивлялся премьер-министр Сингапура.

К тому времени, когда Ли покинул свой пост, телесные наказания стали неотъемлемой частью судебной системы Сингапура, к ним приговаривают по 40 с лишним статьям местного уголовного кодекса.

Ли также принял меры по контролю за рождаемостью и планированию семьи, введя дополнительный налог на тех, кто имел больше двух детей.

Позже он пропагандировал создание семьи образованными девушками, освободив их от налога на детей, который приходилось платить их менее образованным сестрам.

Все население Сингапура словно вновь оказалось в школе.

Сингапурцев учили быть вежливыми и менее шумными, спускать после себя воду в туалете, доказывали, что жевать жвачку – это плохо. В городе не было ни одного граффити, потому что правительство постановило, что их быть не должно.

Тем не менее, несмотря на более высокие стандарты жизни и рост благосостояния, молодые избиратели выступали против Ли Куан Ю и вставали на сторону главной оппозиционной партии. В январе 1985 года Ли ввел в Кабинет министров молодых технократов, и это позволило ему одержать очередную убедительную победу на выборах, хотя экономика переживала тогда трудные времена.

Всего Ли Куан Ю одержал вместе со своей партией семь подряд побед на выборах и ушел в отставку лишь в 1990 году, установив тем самым мировой рекорд самого продолжительного пребывания в должности премьер-министра.

Однако и после этого он продолжал активно участвовать в политике, возглавив кампанию по пропаганде изучения сингапурцами китайского языка – наряду с английским.

За время его правления Сингапур превратился из развивающейся страны в одну из ведущих индустриальных держав Азии.

Есть те, кто считает, что успех реформ был куплен ценой личных свобод и преследования критически настроенных средств массовой информации.

Сам он сформулировал свою философию будущего Сингапура в интервью, которое он дал китайскому телевидению в 2005 году.

Ли заявил: «В новом мире мы должны найти нишу для себя, маленькие углы, где, несмотря на наш небольшой размер, мы можем выступить в роли, которая будет полезна для всего мира».

Подготовил к печати Сергей ИВАНОВ.

ПРОЕКТЫ

Вытащить Европу из инвестиционной ямы

Такую задачу ставит Еврокомиссия и ее председатель Жан-Клод Юнкер.

Европейская экономика все еще переживает последствия глобального кризиса. Стагнация, угроза дефляции – страны ЕС нуждаются в новом импульсе развития. Такой импульс обещает дать краеугольный камень работы Жан-Клода Юнкера во главе Еврокомиссии – инвестиционная программа, получившая неофициальное название «план Юнкера».

На днях в Берлине собрались политики и эксперты из стран ЕС, чтобы обсудить перспективы этой программы на специальной конференции, организованной Европейским инвестиционным банком (ЕИБ).

Выступая перед публикой, Юнкер отметил, что всего через три недели после того, как новый состав Еврокомиссии приступил к выполнению своих обязанностей, была представлена инвестиционная программа на ближайшие годы. Небывалая скорость для брюссельских обычаев, обратил внимание собравшихся Юнкер. *«Это удалось только благодаря скрытой предварительной работе»,* – не без удовольствия добавил экс-премьер-министр Люксембурга, занимающий ныне пост председателя Еврокомиссии.

С начала кризиса объем инвестиций в ЕС снизился на 470 млрд евро, что равняется 15 процентам. *«Совместными усилиями мы теперь должны выкарабкиваться из этой инвестиционной ямы»,* – заявил Юнкер. С целью стимулировать экономическую активность в странах ЕС планируется потратить ни много ни мало 315 млрд евро до 2017 года. Однако государствам Евросоюза не приходится надеяться, что деньги от Еврокомиссии потекут к ним рекой. Из общей суммы ЕС и ЕИБ выделят лишь 21 млрд евро. Остальную часть денег предполагается привлечь за счет частных инвестиций. *«План заключается в том, чтобы направить в определенные сферы частный капитал, который есть в достатке»,* – объяснил Юнкер.

В ответ на критику плана европейскими «левыми» партиями он отметил, что Еврокомиссия и рада бы сама располагать сотнями миллиардов «свежих денег», но их у нее просто-напросто нет. К тому же, добавил еврочиновник, создавать новые долговые горы ради инвестиций было бы неправильно.

Таким образом, брюссельский базовый капитал выступает своего рода катализатором, который активизирует и привлечет к инвестпроектам частный сектор экономики. Что до самих проектов, страны-члены ЕС уже подготовили 2000 предложений, в которых они сообщают, какие инвестиции им кажутся необходимыми.

Антон КРАВЦЕВИЧ.

Шары са свечкамі

Жыхары Багдада запускалі ў неба паветраныя шары са свечкамі ў гонар свята вясны – Наўруза.

РЕДКИЙ СЛУЧАЙ

Как подружились человек и львица

В 2012 году Валентин Грюнер спас от смерти львенка и взрастил его в парке дикой природы в Ботсване. Это стало началом необычной дружбы. Сейчас каждый раз при встрече повторяется одна и та же сцена – львица встает на задние лапы перед Грюнером и нежно его обнимает.

Львицу, ставшую центром жизни Валентина, зовут Сирга. Мужчина нашел ее в загоне для хищных животных, построенном местным фермером.

«Львы растерзали двух или трех львят в той клетке, и мать бросила оставшегося львенка. Сирга была крошечная. Ей было примерно 10 дней», – рассказывал Грюнер. Фермер Вилли де Грааф попросил Грюнера забрать малышку в парк дикой природы, чтобы выходить ее, и Грюнер согласился.

Львица выросла, но каждый раз, когда Грюнер открывает клетку, она бежит ему навстречу и радостно обнимает своими лапами.

«Это не перестает удивлять меня. Это такое невероятное проявление чувств со стороны этого животного! – сказал Грюнер. – Но в таком поведении есть своя логика. В данный момент она в клетке одна, и меня она, я думаю, воспринимает неким представителем своего вида. Я единственный ее друг. Львам свойственно общение, поэтому она радуется всякий раз, когда меня видит».

СТОП

Народная Воля http://www.nv-online.info 31 САКАВІКА 2015 г.

ТРЫ ГІСТОРЫІ

Вучоба ў свецкіх ВНУ для каталіцкіх святароў – не дзіва

Ксёндз Андрэй Зноска скончыў дзённае аддзяленне юрыдычнага факультэта БДУ

Пра вучобу

– На момант паступлення я ўжо два гады быў вікарыем гродзенскай катэдры. Думкі працягваць адукацыю калі і былі, то нітаваліся збольшага вакол касцельных навук. Але воля біскупа была такой, што мяне чакаў поўны курс юрыдычнай адукацыі, прычым на дзённым аддзяленні.

У новых умовах я не адразу адчуў сябе камфортна: давялося зноў прывыкаць да лекцый, семінараў, праходзіць практыкі ў органах пракуратуры і суда. Але якраз у гэты час і прыйшла мая цікавасць да юрыдычных навук.

Як высветлілася, мой склад розуму цалкам падыходзіў да юрыспрудэнцыі, а тое, што я быў на 10 гадоў старэйшы за маіх аднагрупнікаў, толькі спрыяла больш удумліваму і асэнсаванаму засваенню матэрыялу.

Як успрымалі студэнты

– Факультэт – дастаткова цеснае кола, дзе ўсе адзін аднаго больш-менш ведаюць, прынамсі візуальна. Калі ў гэтым маленькім свеце з'яўляецца нехта настолькі экзатычны, як каталіцкі святар, схавацца ад усеагульнай увагі немагчыма. Для гэтага нават не трэба апранаць сутану.

На заняткі я, як правіла, хадзіў у касцюме з асаблівай кашуляй для святароў, у бібліятэку – як давядзецца, але ў зручным адзенні.

Думаю, адзін толькі выгляд дарослага мужчыны сярод групы ўчарашніх школьнікаў выклікаў у людзей пытанні. Забаўна, але кожны год новыя першакурснікі на пачатку семестра прапускалі мяне на калідоры, бо прымалі за выкладчыка.

З усмешкай прыгадваю сёння, што больш патрабавальнымі да мяне ў плане вучобы былі аднагрупнікі. Некаторыя з іх пасля вечарын і дыскатэк спадзяваліся на мае адказы падчас ранішніх семінараў, матывуючы тым, што, маўляў, ты клубы не наведваеш, адпаведна, павінен выручаць (*усміхаецца*. – **Заўв. аўт.**).

Сёння мы цудоўна сябруем. Я з радасцю сачу за іх прафесійнымі поспехамі, дый ёсць з кім параіцца ў юрыдычнай практыцы.

«Падчас сесіі студэнты просяць за іх маліцца»

Ксёндз Юрый Санько – студэнт 4-га курса адразу двух факультэтаў БДУ – юрыдычнага і факультэта перападрыхтоўкі Інстытута журналістыкі БДУ (курс «Сувязі з грамадскасцю»).

Абгрунтаваны выбар

– Мяне можна назваць вечным студэнтам. Спачатку была семінарыя, затым магістратура, ліцэнцыят... Сёння я спалучаю вучобу на двух факультэтах БДУ. Дзякуючы таму, што гэта адзін універсітэт і знаходзіцца ён у Мінску, вучобу мне ўдаецца спалучаць і з пастырскім служэннем.

На факультэце журналістыкі добрая школа для пачынаючых прэс-сакратароў. Для выканання гэтай функцыі *(ксёндз Юрый Санько выконвае абавязкі прэс-сакратара Касцёла на Беларусі. –* ***Заўв.аўт.****)* недастаткова толькі тэалагічнай адукацыі, патрэбна яшчэ і прафесійная. Тое ж і з юрфакам. Служэнне ў Мітрапалітальнай курыі – гэта рэгулярны кантакт з дзяржаўнымі ўладамі і беларускім заканадаўствам, якое трэба ведаць. Таму выбар факультэтаў быў абгрунтаваны.

Найбольш мяне цікавяць практычныя заняткі, бо гэта той матэрыял, які я магу выкарыстоўваць ужо цяпер. Тэорыя, аднак, таксама важная, бо з'яўляецца фундаментам кожнай практыкі.

Як рэагуюць аднакурснікі

– Я ніколі не прыходжу на заняткі ў сутане, бо не хачу, каб мой выгляд выклікаў нейкае асаблівае да мяне стаўленне. Але ўсе на курсе і без гэтага ведаюць, што я святар (*усміхаецца*. – **Заўв. аўт.**). Некаторыя аднакурснікі падчас заліковых сесій просяць аб малітве. І для мяне, як святара, гэта найлепшая радасць.

«Аднакурснікі дзівіліся, што я не спісваю і не раблю шпаргалкі»

Манахіня Антаніна Вайцяшчук SSND з Супольнасці Школьных Сясцёр Нотр-Дам вучыцца на трэцім курсе БДПУ імя М.Танка па спецыяльнасці «Сацыяльны педагог. Практычны псіхолаг» на завочным аддзяленні.

З абітурыентаў – у студэнты

– Перад паступленнем, як і ўсе, я таксама здавала тэсты: беларускую мову, гісторыю Беларусі і біялогію. Прыходжу, памятаю, у аўдыторыю, і ў людзей такое вялікае здзіўленне.

А вучыцца мне падабаецца. Нягледзячы на ўзрост, адчуваю вялізнае жаданне пазнаваць новае.

Як рэагуюць аднагрупнікі

– Спачатку было здзіўленне. У некаторых у вачах стаяў страх: што яна тут робіць?! Аднак большасць выказвала павагу. Я нават адчувала сябе ў нечым аўтарытэтам – людзей захапляла не тое, што я вучуся ў свецкай ВНУ, а тое, што я прысвяціла сваё жыццё служэнню Богу. Цікава, што некаторыя ўспрымалі мяне як праваслаўную манахіню.

Пазней у студэнтаў было чарговае здзіўленне: я валодаю камп'ютарам. Са мной пачалі часцей размаўляць, цікавіцца рознымі рэчамі – пра мяне, пра рэлігію. Задавалі асабістыя пытанні – больш адкрываліся самі. Пакрысе зразумелі, што я не такая дзікая і такі ж чалавек, як і яны.

Здзіўленне ўсё ж прысутнічала: я не спісваю, не карыстаюся шпаргалкамі, не прагульваю заняткі. На курсе я адна каталіцкая манахіня. Вядома, на кожны занятак я прыходжу ў хабіце. Усё сказанае мною ўмомант праецыруецца і на Касцёл. Таму адчуваю сваю адказнасць перад Касцёлам і разумею, што без Божай дапамогі – ніяк.

У маёй групе здаралася рознае. Нейкі час спрабавалі мяне скампраметаваць: лаяліся матам у маёй прысутнасці... Была нават думка кінуць гэту групу і перайсці ў больш адказную і «правільную». Але нездарма ж, відаць, Пан Бог так пакіраваў, што я апынулася менавіта тут. Вырашыла не пераводзіцца і ўспрымаю гэта як выпрабаванне.

Ілля ЛАПАТО.

ЧУЛІ?

Цягніка Мінск–Варшава не стане

З мая з чыгуначнага раскладу можа знікнуць маршрут Мінск–Варшава–Мінск. Беларуская чыгунка прадае квіткі на гэты цягнік толькі да 28 красавіка.

Як расказаў кіраўнік пасажырскай службы Беларускай чыгункі **Аляксандр Захарэвіч,** нашы спецыялісты двойчы ездзілі ў Варшаву дамаўляцца аб лёсе цягніка, аднак палякі настойваюць на яго адмене. Прычына – нерэнтабельнасць. Беларуская чыгунка вымушана даплачваць польскім калегам па 2 тысячы долараў штомесяц за праход цягніка Мінск–Варшава па польскай тэрыторыі. У сярэднім ім карыстаюцца 38 чалавек за рэйс. А перавезці ён можа у пяць разоў больш.

"Мы працягваем перамовы і яшчэ спадзяёмся, што Польшча дазволіць нам захаваць гэты цягнік", – заявіў Захарэвіч. І дадаў, што, калі цягнік знікне, мінскія чыгуначнікі будуць чапляць беларускія вагоны да расійскага цягніка Масква–Варшава і квіткі на іх можна будзе набыць загадзя.

ПАМЯТЬ

Отмахиваясь от подвига

Выдающийся разведчик Великой Отечественной войны так и не признан национальным героем Беларуси.

День Победы, а тем более ее 70-летие, всегда благодатный повод обратить нашу память и к тем героям, чьи подвиги из-за равнодушия чиновников до сих пор не нашли должного признания.

Но совесть выше бюрократических «целесообразностей». «Никто не забыт, ничто не забыто», – этот вечный ее колокол побуждает к действию. Нельзя смириться с равнодушием к подвигу.

А потому, предлагаю читателям материал о выдающемся военном разведчике, совершившем во время Великой Отечественной войны не один подвиг, но до сих пор так и не получившем (хотя бы посмертно) того признания, которого достоин.

Что он совершил?

Михаил Степанович Гриневич, белорус, 1922 г. рождения, на фронте – гвардии капитан, командир разведроты, а в конце войны – помощник начальника разведки 6-й гвардейской Ровенской трижды орденоносной стрелковой дивизии. (Наследник этого гвардейского соединения – 72-й Объединенный учебный центр – ныне входит в состав белорусской армии.)

Со своими разведчиками добыл свыше 150 «языков» (!) – 58 в обороне и свыше сотни в наступлении. (Как свидетельствует бывший разведчик-фронтовик Герой Советского Союза писатель Владимир Карпов, звание Героя присваивали уже за 15–20 «языков».)

Но взятые Гриневичем и его разведчиками «языки» – только часть их боевой работы. Под огнем врага он во главе роты форсировал реки Десна (1943), Одер, Нейсе (1945), захватывал плацдармы и, отбивая контратаки противника, удерживал их до подхода главных сил.

20 июля 1944-го Гриневич и его разведчики совершили подвиг, которому нет аналогов в истории Великой Отечественной. Продвигаясь на запад впереди наступающей дивизии, он с полусотней разведчиков ночью вышел на подступы к городу Рава Русская. Ведя разведку, обнаружили: противник на восточной его окраине вырыл траншеи и, похоже, утром готовится занять их, чтобы оборонять город. А на железнодорожном вокзале грузятся эшелоны с боевой техникой и награбленным добром. Гарнизон располагает танками, самоходными орудиями и броневиками.

Оценив обстановку, Гриневич решил, несмотря на явное численное и техническое превосходство противника, атаковать. Ставка была сделана на внезапность. На рассвете с криками «ура», ведя огонь на ходу, разведчики ворвались в город, посеяли панику и захватили вокзал. Утром немцы, увидев, что перед ними всего лишь горстка советских солдат, перешли в контратаку. Разведчики ее отразили, подбили танк, продолжая удерживать вокзал. Продержались в городе несколько часов до подхода батальонов дивизии. В этом бою Гриневич был тяжело ранен.

Разведчики сорвали оборону города, не дали угнать эшелоны и взорвать вокзал, уже подготовленный к взрыву. А сколько жизней советских солдат спасли они своей самоотверженностью!

«Операция по взятию города Рава Русская, – говорится в политдонесении начальника политотдела 6-й гвардейской стрелковой дивизии гвардии подполковника Лумпова, – *являет собой пример бесстрашия, мужества, боевой дерзости разведчиков, вступивших в неравный бой с гарнизоном города...»* (Центральный архив Министерства обороны России. Фонд 1056, опись 1, дело 66, листы 181, 182).

Войну Гриневич закончил на Эльбе. В последующем служил в Белорусском военном округе, окончил военную академию. В 1973-м, прослужив в армии 32 года, в звании полковника ушел в запас. Работал в 14-й средней школе Полоцка военруком. Его ребята из года в год становились лучшими стрелками города, чемпионами города и области в военно-спортивной игре «Орленок».

Возглавлял в Полоцке городской совет ветеранов.

Михаил Степанович ушел из жизни 15 мая 1995 года, дожив до 50-летия Победы. Но власть в Беларуси осталась глуха к его незаурядным фронтовым заслугам.

Доказан ли его подвиг?

Доказан! И прежде всего документально. Это и политдонесения начальника политотдела 6-й гвардейской стрелковой дивизии, и наградные листы с описанием совершенного и... снижением боевых наград по причине, о которой ниже.

Есть в Центральном архиве МО и другие подтверждения героических боевых дел разведчика. В сохранившейся подшивке дивизионной газеты «Звезда Советов» – публикации о гвардии капитане Гриневиче и его бойцах: *«Разведчики во главе с тов.Гриневичем захватили «языка» и взяли трофеи», «Смелый налет разведчиков», «Разведчики дезорганизуют коммуникации немцев», «Вчера ночью»; «Рейд смелых», «Новый подвиг разведчиков», «Вожак следопытов», «Приказ командира выполнен – мост взорван».*

Этим материалам, опубликованным во фронтовой дивизионной газете переднего края, нельзя не верить. Их читала вся дивизия, а каждый изложенный там факт был, что называется, на виду. Словом, это тоже подтверждающие документы.

Целая страница номера за 25 апреля 1944 года посвящена Гриневичу и его разведчикам. Есть там материал бойца разведроты. Описав один из успешных рейдов, возглавляемых ее командиром, ефрейтор Борис Шевченко далее писал:

«Много боев и разведок провел с тех пор гвардии капитан Гриневич, много бесстрашных вылазок, героических рейдов в тыл врага совершил он со своими следопытами, много привел «языков», много раз смотрел смерти и опасности в глаза... Но, как и раньше, он всегда лично сам идет в поиск, сам ведет в бой своих ребят. Нам, его солдатам, хорошо известны его смелость и его умение. Каждую операцию он детально разрабатывает, в каждый поиск вносит что-то новое, более совершенное...» (Центральный архив МО, фонд 1056, оп.1, д.71 – 126, л.28).

Это ли не аттестация «снизу», бесхитростная, идущая от солдатского сердца! Ее бы присоединить к официальным бумагам о боевых заслугах Гриневича.

Обратите внимание: *«Много героических рейдов в тыл врага совершил он со своими следопытами, много привел «языков»...»*. Много... Если внимательно прочитать публикации о Гриневиче, написанные по горячим следам событий, в дивизионной газете фронтовых лет, а также другие документы, которые я видел в Центральном архиве Министерства обороны России, то уже насчитывается три десятка «языков», добытых в разведпоисках и атаках, которые возглавлял Гриневич. На самом же деле их было значительно больше, ибо не каждый удачный разведпоиск находил отражение в газете и документах, попавших в архив.

Командир разведроты учет вел. Как уже сказано выше, захвачено 58 «языков» в обороне и свыше ста в наступлении. Михаил Степанович был человеком скромнейшим и своих заслуг никогда не выпячивал, в чем я, общаясь с ним, неоднократно убеждался. Ему можно верить. Но и тех трех десятков «языков», подтвержденных документально, вполне достаточно для присвоения звания Героя.

Что такое взять хотя бы одного «языка», особенно зимой и в обороне? Это часами изучать передний край противника, незаметно проползти через нейтральную полосу, ночью освещаемую ракетами, зачастую заминированную, так же незаметно и неслышно разрезать колючую проволоку и преодолеть ее, устроить во вражеском расположении засаду, терпеливо дожидаясь решающего момента, или ворваться в блиндаж и захватить пленного, а затем протащить его через передний край – нужно ли доказывать, какая это тяжкая и опасная работа?

Слава о разведчике-асе вышла за пределы дивизии. Случалось, что в том или ином соединении разведчикам не удавалось захватить «языка», который нужен был срочно. Тогда обращались к Гриневичу. И он со своими ребятами его добывал.

А как его ценили! Генерал Г.В.Иванов рассказал мне такую историю. Когда он был начальником штаба корпуса, куда входила 6-я гвардейская дивизия, ему доложили: Гриневич, прикрывая своих бойцов, уводивших «языка», был тяжело ранен и остался на нейтральной полосе. Тогда Иванов приказал поднять в атаку батальон. Гриневича спасли.

В книге генерала армии дважды Героя Советского Союза П.И.Батова «В походах и боях» есть весьма примечательная строка: «6-я гвардейская славилась своими снайперами и разведчиками». А в политдонесении начальника политотдела 6-й гвардейской гвардии подполковника Лумпова гвардии капитан Гриневич назван лучшим разведчиком дивизии. Это о чем-то говорит?

В дивизии – 69 Героев Советского Союза. О них дивизионка, разумеется, писала. Но из всех персонажей выделила гвардии капитана Гриневича. Согласитесь, такую честь надо заслужить делами поистине незаурядными.

Генерал Иванов, на фронте хорошо знавший своего командира разведроты, после войны, отправляя ему письма, писал на конвертах: *«Легендарному разведчику»*. Хорошо помню, как в 1981-м при первой нашей встрече он мне сказал: «Ты о Гриневиче напиши. Вот кто герой из героев!»

Написал. И с тех пор добиваюсь, чтобы легендарному разведчику было присвоено звание Героя, теперь уже посмертно.

Почему высшая награда страны обошла выдающегося разведчика?

Впервые к званию «Герой Советского Союза» Гриневич был представлен еще в 1943 году. Представление подписал командир дивизии. Но вмешались «органы»: «сын кулака». Об этом рассказали мне генерал Г.В.Иванов и уже упомянутый выше бывший разведчик роты Гриневича Б.И.Шевченко. В разведроту приходил капитан из СМЕРШа (войсковая контрразведка) и дотошно выпытывал у Шевченко: не ведет ли капитан Гриневич «антисоветскую пропаганду», осуждая «политику партии в ликвидации кулачества как класса»? Видимо, командиру дивизии было строго указано: к званию Героя Гриневича больше не представлять. Вот почему за совершенный им тот или иной подвиг, достойный Золотой Звезды, награждали лишь орденами, да и то награды по меркам того времени были занижены.

В 1965-м, накануне 20-летия Победы, к званию Героя Гриневича представил Совет ветеранов 6-й гвардейской дивизии, возглавляемый генералом Г.В.Ивановым. Предложение поддержал маршал И.С.Конев, бывший командующий войсками 1-го Украинского фронта, где сражалась 6-я гвардейская дивизия. Но золота тогда на разведчика не хватило: видимо, оно пошло на мундир «верного ленинца» Леонида Ильича Брежнева.

В 1985-м, уже к 40-летию Победы, Совет ветеранов сделал новую попытку добиться справедливости. На этот раз представление поддержал маршал С.Ф.Ахромеев, один из послевоенных командиров знаменитой дивизии. И снова отказ.

Весной 1991-го к званию «Герой Советского Союза» Гриневич был представлен белорусской республиканской молодежной газетой «Знамя юности», где я тогда работал. Из Секретариата Президиума Верховного Совета пришел ответ: *«...ваше ходатайство о присвоении звания Героя Советского Союза Гриневичу Михаилу Степановичу направлено для тщательной проверки и на заключение в Главное Управление кадров Министерства обороны СССР».*

Шел месяц за месяцем, но никакого ответа из Главного Управления кадров не было. Я приехал туда и передал принявшему меня полковнику все необходимые материалы, в том числе выписки из архивных дел с архивными координатами, а также сообщил адрес и телефон фронтового комдива 6-й гвардейской дивизии генерала Г.В.Иванова. Полковник, с которым я разговаривал, обещал разобраться. Но ответа из Управления кадров редакция «Знамени юности» так и не дождалась. В том же 1991-м распался Союз, и звание «Герой Советского Союза» ушло в историю.

«Не подходит по статусу...»

Да, это звание уже в прошлом. Но ведь в Республике Беларусь есть аналогичное звание за выдающиеся заслуги перед Отечеством – «Герой Беларуси».

Я побывал в приемной Администрации президента. Принявший меня А.В.Анейчик внимательно слушал, сочувственно кивал. Я передал ему мое письмо к Лукашенко и все необходимые материалы о Гриневиче.

– Надеюсь, Андрей Владимирович, все это дойдет до главы государства.

– Постараюсь, чтобы так и было, – обнадежил он.

Примерно через месяц, снова прождав в очереди свыше двух часов, вошел в тот же кабинет к тому же А.В.Анейчику.

И сразу же услышал:

– Должен вас огорчить. Из Главного государственно-правового управления сообщили: присвоение Гриневичу звания «Герой Беларуси» не представляется возможным. Не подходит по статусу.

Не подходит? Более чем странно. Процитирую статус:

«Звание «Герой Беларуси» является высшей степенью отличия Республики Беларусь и присваивается за исключительные заслуги перед государством и обществом, связанные с подвигом, совершенным во имя свободы, независимости и процветания Республики Беларусь».

Как видим, здесь нет каких-либо ограничений во времени – когда был совершен подвиг: до или после провозглашения государства Республика Беларусь. Является ли сделанное М.С.Гриневичем на войне исключительными заслугами? Является. Даже по самым высоким меркам, его суммарный подвиг поистине выдающийся. Совершен ли он «во имя свободы, независимости и процветания Республики Беларусь»? Безусловно. В понятие «Родина», которую героически и самоотверженно защищал Михаил Степанович Гриневич, входил весь Советский Союз, включая и Беларусь. Если бы мы проиграли войну, то и Беларусь попала бы в фашистское рабство, и тогда не могло быть и речи о ее независимости и процветании.

Дошло ли мое письмо до Лукашенко? Не знаю. Могли и передать. Не Бог весть какая трудность. А если не передали... Тогда невольно задумаешься: что же у нас за государство, в котором письма «простых» граждан по вопросам, имеющим вполне весомую общественную значимость, не могут попасть к его главе?

Добиваясь справедливости, пытался заручиться поддержкой Полоцкого горисполкома. Ведь Михаил Степанович прожил в Полоцке свыше 30 лет, из них 17 проработал военруком в 14-й средней школе.

Исполкомовские чиновники сначала отмахивались. На одно из моих обращений туда получил ответ. В нем – ссылка на то, что Гриневич *«воевал и участвовал в боевых действиях преимущественно на территории Украины, России, на территории Беларуси не воевал, не является уроженцем Беларуси»*.

Вот так! Не там родился, не там воевал... Словом, не наш «кадр». Но при этом игнорировался тот факт, что М.С.Гриневич прожил в Беларуси почти полвека и был ее гражданином. Между прочим, Шумячский район Смоленской области, где он родился, в 20-е годы входил в состав Беларуси. Но неужели в данном случае так уж важны эти географические детали?

В 2008-м после нескольких публикаций в прессе по данному вопросу в Полоцком горисполкоме наконец-то «пошли на уступки»: на здании полоцкой школы №14 была установлена мемориальная доска, где сказано, что в этой школе с 1974-го по 1991 год работал учителем начальной военной подготовки, отличник народного просвещения СССР Гриневич Михаил Степанович, участник Великой Отечественной войны, герой-разведчик (и далее перечислялись его ордена).

Что ж, факт, конечно, отрадный. Признается, что это герой-разведчик.

Герой-то герой, но получается, что всего лишь местного масштаба: в этой школе работал 17 лет и здесь помнят и будут помнить о нем.

А в Беларуси? Увы, национальным героем он так и не признан. Не принят во внимание его суммарный подвиг, повторяю, не имеющий аналогов в Великой Отечественной войне.

Так неужели этот человек, так много сделавший для победы над фашизмом, столько крови проливший на полях сражений, не заслужил права называться Героем Беларуси, теперь уже посмертно? Неужели бюрократические закорючки оказались сильнее Подвига?

Михаил НОРДШТЕЙН, ветеран Вооруженных сил.

ПРАПАНОВА

2017 год аб'явіць у Беларусі Годам Францыска Скарыны

З такой ініцыятывай выступае бібліятэчная супольнасць краіны.

"Мы ведаем, што да 2017 года Беларусь убачыць шэраг факсімільных копій рэдкіх і ўнікальных кніг, самым галоўным падарункам стане завяршэнне перавыдання спадчыны Францыска Скарыны якраз у год 500-годдзя беларускага кнігадрукавання. І мы – уся бібліятэчная супольнасць – будзем хадайнічаць аб тым, каб 2017 год быў аб'яўлены ў краіне Годам Францыска Скарыны», – заявіла дырэктар Гродзенскай абласной навуковай бібліятэкі імя Я.Карскага **Лідзія Мальцава**.

Да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання плануецца завяршыць выданне «Кніжнай спадчыны Францыска Скарыны» ў 20 тамах. Акрамя таго, у рамках дзяржаўна-прыватнага партнёрства ўбачаць свет некаторыя копіі ўнікальных старажытных кніг, назвы якіх пакуль не раскрываюцца.

ДАРЭЧЫ

«Тураўскае Евангелле» з'явіцца ў продажы

Заява Лідзіі Мальцавай прагучала падчас прэзентацыі факсімільнага выдання «Тураўскага Евангелля», які гродзенская бібліятэка атрымала ў дар ад Нацыянальнай бібліятэкі.

«Тураўскае Евангелле» – адзін з найстаражытнейшых помнікаў кніжнай культуры, створаны на тэрыторыі сучаснай Беларусі. Яго рукапіс – 10 лістоў, знойдзены ў 1865 годзе ў Тураве, дагэтуль захоўваецца ў бібліятэцы Акадэміі навук Літвы ў Вільнюсе. Рукапіс уяўляе сабой уласна Евангелле з дадатковымі запісамі.

Аб магчымасці вяртання Тураўскага Евангелля на беларускую зямлю марылі ўжо даўно. Аднак нягледзячы на вялікую дыпламатычную работу, арыгінал XI стагоддзя не ўдаецца вярнуць у краіну. Факсімільная копія выдадзена тыражом 500 экзэмпляраў, гэта сумесны праект кампаніі Xerox і Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. Як растлумачыў намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Алесь Суша, пазней плануецца выдаць таксама камерцыйны тыраж і запусціць выданне ў продаж.

У Мінску запрацаваў Цэнтр фрыстайла

Напрыканцы мінулага тыдня комплекс пачаў работу ў тэставым рэжыме.

У вучэбна-трэніровачным цэнтры фрыстайла са спартыўна-аздараўленчым комплексам адначасова могуць знаходзіцца амаль 500 адпачывальнікаў і 200 спартсменаў. Акрамя фрыстайлістаў у цэнтры будуць таксама трэніравацца нацыянальныя каманды па сінхронным плаванні, скачках у ваду.

Дарэчы, многія лічаць цэнтр унікальным і кажуць, што амерыканскія фрыстайлісты ўжо вырашылі правесці збор у маі менавіта тут.

У спартыўнай зоне комплексу ёсць басейн у зоне скачкоў з трампліна. Забаўляльная зона – гэта аквапарк з трыма басейнамі і больш як 20 атракцыёнамі, залы для харэаграфіі, аэробікі, сілавой падрыхтоўкі, трэнажорная зала. Таксама тут знаходзіцца боўлінг і більярдная зала. У аздараўленчую зону ўвайшлі саўны, снежны пакой, лазня, басейн. Самыя маленькія наведвальнікі, відаць, таксама застануцца задаволенымі дзіцячым водным комплексам.

Праз 2–3 месяцы цэнтр пачне працаваць на поўную моц – у тры змены. Яго кіраўніцтва кажа, што кошты будуць не "касмічнымі" – такімі ж, як і ў сярэднім па горадзе.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

Народная Воля http://www.nv-online.info 31 САКАВІКА 2015 г.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Летапіс Адраджэння: працяг

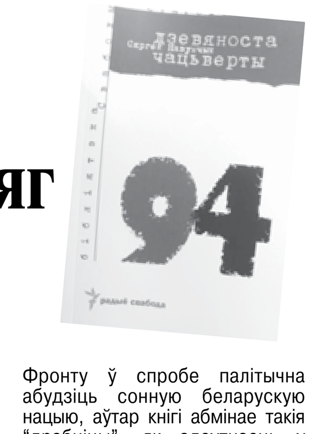

У серыі "Бібліятэка Свабоды XXI стагоддзя", якую ўжо больш за 12 гадоў на беларускай мове выдае рэдакцыя Радыё Свабода, выйшла чарговая кніжка, якую, аднак, не аднясеш да шараговых. Сяргей Навумчык, журналіст названага Радыё, а ў 1990–1995 гг. мой калега па Вярхоўным Савеце Беларусі 12-га склікання, пасля першай кнігі, прысвечанай палітычным падзеям 1991 года і выдадзенай паўтара года таму, наступную сваю кніжную публікацыю прысвяціў падзеям года 1994-га – года, якім пазначыўся чарговы перелом у шматпакутным лёсе нашай краіны.

Трэба аддаць належнае прафесіяналізму Сяргея Навумчыка: яго новая кніга (зрэшты, як і папярэдняя) заснавана на дакументах і размовах з удзельнікамі і сведкамі тых падзей. У гэтым яна выгадна адрозніваецца ад шэрагу публікацый гісторыкаў, што з'явіліся ў апошнія гады. Тыя самыя гісторыкі, якія найчасцей працуюць у дзяржаўных установах, робяць выгляд, што гаворка ідзе пра падзеі даўно мінулых дзён і імкнуцца цытаваць толькі афіцыйныя дакументы ды афіцыйную прэсу, як бы "не здагадваючыся", што побач з імі жывуць жывыя ўдзельнікі, якія зусім не абавязкова маюць аднолькавы і зручны для іх кар'еры погляд на падзеі і працэсы 20–25-гадовай даўніны.

Кніга "Дзевяноста чацвёрты" пачынаецца з раздзела "Рэванш імперыі", у якім Сяргей Навумчык досыць аб'ектыўна ацэньвае расклад палітычных сіл у нашай краіне напярэдадні і падчас прэзідэнцкіх выбараў 1994 года. Цытуючы кнігі мемуараў тагачаснага прэм'ер-міністра Вячаслава Кебіча, ён прыходзіць да высновы, з якой цяжка не пагадзіцца: на тых выбарах і Кебіч, і Аляксандр Лукашэнка рэпрэзентавалі блізкія між сабою палітычныя пазіцыі, у аснове якіх ляжала імкненне да пераўтварэння Беларусі ў калонію ўсходняга суседа ўзамен на моцна жаданую імі найвышэйшую ўладу на гэтай тэрыторыі. Аўтар кнігі "Дзевяноста чацвёрты" прыадчыняе заслону над спробай каманды Кебіча палітычна ўратаваць сябе пасля правальнага для яе першага тура выбараў 1994 года. Далей Сяргей Навумчык вялікую колькасць старонак прысвячае палітычнай біяграфіі цяперашняга кіраўніка дзяржавы, слушна (а сяды-тады і прадузята) палемізуючы з ранейшымі, у тым ліку кніжнымі, публікацыямі на гэтую тэму. Былы дэпутат Вярхоўнага Савета чарговы раз развейвае міф пра прыход Аляксандра Лукашэнкі ва ўладу "з нізоў", дэталёва апісваючы эпізоды яго наменклатурнай біяграфіі. Нельга не пагадзіцца з высновай аўтара кнігі, што галоўнай мэтай Лукашэнкі-палітыка на першым этапе яго дзейнасці ў Вярхоўным Савеце было заняцце высокай (а відаць, што і найвышэйшай) пасады ў партыйнай іерархіі БССР. У кнізе старонка за старонкаю разгортваецца шырокая панарама палітычнай сцэны таго часу, якая ілюструецца не толькі цытаваннем дакументаў, публікацый у прэсе і выказванняў палітыкаў і экспертаў, але і цікавымі фотаматэрыяламі.

Разам з тым я пакрывіў бы душою, калі б не згадаў у гэтай кароткай рэцэнзіі пэўных метадалагічных перакосаў аўтара, якія, на мой асабісты погляд, ён зрабіў у сваім журналісцка-гістарычным даследаванні. Фактычна больш за дзве трэці старонак сваёй кнігі Сяргей Навумчык прысвяціў палітычнай характарыстыцы шэрагу асоб. І калі ў дачыненні да Аляксандра Лукашэнкі, Станіслава Шушкевіча і Зянона Пазьняка такі падыход выглядае абсалютна апраўданым, то вывядзенне ў якасці рэальных і ўплывовых палітыкаў першай паловы 1990-х гадоў Дзмітрыя Булахава, Леаніда Сініцына, Віктара Ганчара, Аляксандра Фядуты і нават Генадзя Карпенкі сёння выглядае відавочным перабольшаннем. На жаль, папраўдзе палітыку "на беларускім напрамку" ў тыя гады тварылі куды мацнейшыя гульцы, большасць з якіх ніколі ў нашай краіне не жыла. Адзначаючы сапраўды гістарычную ролю Народнага Фронту ў спробе палітычна абудзіць сонную беларускую нацыю, аўтар кнігі абмінае такія "драбніцы", як адсутнасць у кіраўніцтве гэтага руху цэнтра сур'ёзнай аналітычнай працы, які распрацоўваў бы розныя магчымыя сцэнарыі далейшага палітычнага развіцця ў краіне і вакол яе. Я сам не раз захапляўся праявамі ўнікальнай палітычнай інтуіцыі Зянона Пазьняка, але ў глабальным свеце на мяжы XX і XXI стагоддзяў адной палітычнай інтуіцыі лідара для сістэмнай палітычнай працы было недастаткова. Суровая рэальнасць (тая ж палітычная эміграцыя саміх Пазьняка і Навумчыка) цягам апошніх дваццаці з лішкам гадоў толькі пацвердзіла гэта. Я магу пагадзіцца з ацэнкай аўтара кнігі "Дзевяноста чацвёрты" наконт таго, што ў сваёй дзейнасці Станіслаў Шушкевіч, Алег Трусаў, Анатоль Лябедзька або Віктар Ганчар дапусцілі нямала пралікаў, часам вельмі сур'ёзных. Пагаджуся, напэўна, што яны як палітыкі прайгравалі Зянону Пазьняку і Сяргею Навумчыку. Але не магу пагадзіцца з адным – з тым, што на свеце наогул існуюць людзі, якія не робяць памылак. Пра гэта, дарэчы, выразна напісаў у сваёй бліскучай "Доўгай дарозе дадому" Васіль Быкаў, на аўтарытэт якога дзясяткі разоў на старонках сваёй новай кнігі справядліва спасылаецца Сяргей Навумчык.

Сказанае мною ў папярэднім абзацы, аднак, ні на ёту не змяншае галоўнай вартасці кнігі "Дзевяноста чацвёрты" – напісанага сэрцам і розумам дакументальнага аповеду пра тое, дзеля чаго было варта жыць і змагацца цэламу пакаленню неабыякавых беларусаў...

І апошняе. Хоць друкаваны наклад кнігі Сяргея Навумчыка зусім невялікі, але кожны жадаючы можа знайсці яе электронную версію на сайце Беларускай службы Радыё Свабода.

Лявон БАРШЧЭЎСКІ.

ПРЫВАТНАЕ ЖЫЦЦЁ

Хутка роды

Спявачка з Беларусі Наталля Падольская нядаўна размясціла ў Instagram новы здымак – на фота зорка пазіруе ў аблягаючай белай сукенцы, якая падкрэслівае вялікі жывот.

"Вось і настаў час падзяліцца самым прыгожым маім фота! Не магу ўтрымацца... Аўтар фота – аўтар жывата presnyakovvladimir», – падпісала фатаграфію спявачка.

Дакладны тэрмін цяжарнасці Падольская не называе, але памеры жывата кажуць самі за сябе. Ужо зусім хутка спявачка падорыць свайму мужу Уладзіміру Праснякову дзіця.

ЗАКУЛІССЕ

Ермакова працаўладкавалася

Былы кіраўнік Нацыянальнага банка Беларусі абрана старшынёй назіральнага савета ААТ «Банк БелВЭБ».

Новы склад назіральнага савета банка быў абраны на гадавым агульным сходзе "БелВЭБ", які адбыўся ў Гродне.

Як вядома, пра гэтую новую пасаду Ермаковай казалі яшчэ ў снежні, адразу пасля яе адстаўкі з пасады старшыні Нацбанка. Але прызначэнне адбылося толькі зараз. Чаму? Пра гэта не паведамляецца.

НУ І НУ!

Школьніка падазраюць у наркагандлі

Пра яго занятак ведалі школьныя педагогі, але не паведамлялі ў міліцыю.

Вучань 11-га класа адной з брэсцкіх школ узяты пад варту – хлопца падазраюць у распаўсюджванні наркотыкаў. На юнага наркадзялка завялі крымінальную справу. Адметна, што школьныя педагогі ведалі пра занятак вучня, але не паведамлялі пра гэта праваахоўнікам.

Гэта не адзінкавы выпадак маладзёжнага наркадылерства ў рэгіёне. У лютым брэсцкія праваахоўнікі завяршылі папярэдняе расследаванне па справе групы падлеткаў, якія займаліся крадзяжамі. Расследаванне выявіла, што юнакі зрабіліся зладзеямі, каб здабыць грошай на набыццё спайсаў. За два месяцы праваахоўнікі Брэсцкай вобласці 18 разоў затрымлівалі навучэнцаў розных устаноў за спажыванне спайсаў. 7 падлеткаў трапілі ў бальніцу з наркатычным атручэннем, і па стане на 1 сакавіка ва ўрачоў назіралася 46 падлеткаў. Летась на ўліку стаялі 33 падлеткі.

ПЕРСОНА

Tenore di grazia*

25 вопросов восходящей звезде Большого театра о тенорах-эгоистах, влюбленностях и опасности самоедства

У солиста Национального академического Большого театра Юрия Городецкого редкий тип голоса, итальянцы называют его «tenore di grazia» (изящный тенор, лирический тенор). Он сочный и мягкий, он солнечный, эластичный. А если добавить к этому рафинированность сценических манер Городецкого, отменный музыкальный вкус, внешнюю элегантность, то можно сказать, что перед нами восходящая оперная звезда. Безусловный талант.

На сцене Юрия Городецкого выделяешь моментально. Да, природа не обделила молодого человека вниманием. Но и сам он не ленился: шлифовал свой голос с лучшими педагогами Беларуси, Бельгии, Италии, США. За спиной у человека годы учебы в престижных вокальных школах, лауреатство на еще более престижных конкурсах, затем выступления на сценах Европы и Америки и прекрасные отзывы профессионалов. Например, Виктор Скоробогатов говорит, что лучшего Ленского, чем Городецкий, он не слышал за всю свою карьеру. А Петер Шрайер признает, что не слышал лучшего исполнения Шумана...

В Минске в последние годы мы Юрия слышали нечасто, он стажировался за рубежом, участвовал в престижных конкурсах. Профессионал набирал высоту, хорошему голосу для резонанса нужна правильная среда, авторитетное музыкальное пространство. Но вот в этом сезоне на родной сцене молодой солист появился в нескольких новых работах: «Паяцах» – сначала в премьерном оперном спектакле, а потом в концертном исполнении оперы на филармонической сцене. Выступил в эксклюзивной камерной программе Большого театра «Золотые страницы кантовой культуры Беларуси XVII–XVIII веков». И подтвердил, что все авансы, выдаваемые музыкальной общественностью и прессой певцу в последние годы, подтверждаются: его талант свеж, неординарен и охраняем небесами.

Досье «Народной Воли»

Юрий ГОРОДЕЦКИЙ – солист Национального академического Большого театра оперы и балета Республики Беларусь. Родился в Могилеве. В 2007 году окончил Белорусскую академию музыки.

Дважды стипендиат Специального фонда Президента Республики Беларусь по поддержке талантливой молодежи. Участвовал в мастер-классах Международной академии музыки в Ницце. Учился в Высшем институте музыки в Модене (Италия, класс Райны Кабаивански).

В 2009–2010 гг. занимался под руководством Жозе ван Дама в Оперной студии Музыкальной капеллы королевы Елизаветы (Бельгия). Участник Молодежной программы Вашингтонской национальной оперы.

Выступал в Москве и Санкт-Петербурге. Участвовал в благотворительном концерте «Классика и джаз» в усадьбе «Коломенское» в Москве вместе с Марией Гулегиной и Денисом Мацуевым. В 2012 году дебютировал в Большом театре России.

Дипломант Международного конкурса вокалистов им. Ф.Виньяса (Барселона, 2007 г.), лауреат международных конкурсов имени Королевы Елизаветы (Брюссель, 2008 г.) и имени С.Монюшко (Варшава, 2010 г.).

1. – Какой главный профессиональный завет вы получили у Пласидо Доминго, участвуя в молодежной программе Вашингтонской национальной оперы?

– Доминго очень простой человек, с ним можно было общаться накоротке. Но виделись мы с ним мало, лично мне Доминго ничего не говорил. Мы по пять часов в день, как солдатики, стояли и пели: занимались с коучами и музыкальными педагогами. Это были еще одни университеты – молодежная программа его имени. Пласидо Доминго, тогда директор Вашингтонской оперы, основал ее при финансовой поддержке богатой семьи Кэйфридс, которая не первый год спонсирует оперный театр американской столицы. Как участники молодежной программы, один спектакль в сезоне в Вашингтонской национальной опере мы давали своими силами. Мы подготовили «Дон Жуан» Моцарта.

2. – И зал был полон?

– Про спектакль писали все газеты: «Участвуют молодые восходящие звезды...» Так что публика пришла посмотреть на нас, как на своего рода конкурс.

3. – Что вы как певец приобрели за два года в Вашингтоне?

– Целый комплекс навыков. Безусловно, был получен немалый опыт жизни на другой планете – я посмотрел, как там работают артисты. Впрочем, я не люблю сравнивать, мы ведь живем в разных полушариях, в разных традициях. Сравнивать – это непродуктивно да и искажает картину мира. Там, например, у музыкантов все по часам. За спиной дирижера стоит инспектор оркестра. И классный дирижер – мэтр! – через плечо спрашивает, сколько еще осталось времени для репетиции? Инспектор показывает ему пальцами: 3 минуты. Работают с секундомером. «А еще 10 секунд есть? Нет?» Тогда гуд бай, всем хорошего аппетита! Все завязано на деньгах. Дополнительное время репетиции стоит денег. И стоит недешево.

4. – Когда я искала в Гугле ваше имя, первое, что открылось: «Юрий Городецкий – тенор Большого театра России». Как это объяснить?

– Ясно как: у московского Большого сервер сильнее, чем у белорусского. А если без шуток, то на сегодняшний день я – приглашенный солист Большого театра России. Я сотрудничаю с Москвой – нельзя вариться в собственном соку. В июле еду на очередной блок спектаклей, буду петь в опере Моцарта «Так поступают все женщины».

5. – Как вы думаете, может быть, вам для большей популярности стоит поучаствовать в каком-либо телевизионном музыкальном проекте?

– У меня свои соображения на этот счет. Привлечь к себе внимание можно при помощи ТВ. А можно по-другому: афишами спектаклей, которые висят по городу. Подготовить сольную программу или несколько программ, которые потом предложить театру или филармонии.

6. – В «Паяцах» арию Арлекино вы исполняете, повиснув на веревочной лестнице. Я специально присмотрелась – без страховки! Любите риск?

– Что ж такого? Просто надо уметь лазить по веревочной лестнице. У Анны Нетребко спросили: как это вы поете, лежа вниз головой?! Зачем подчиняетесь режиссерам, которые вас так неудобно кладут? Она ответила: «Если умеешь петь, то получается хорошо и вниз головой». Ну ладно, мы теперь все ее цитируем. Но ведь Анна – флагман, тянет профессию вверх. Возвращаясь к Америке, где Нетребко очень часто выступает, скажу: там оперному искусству очень трудно. Конечно, там достаточно знатоков, которые понимают ценность оперного искусства. Но наряду с оперой в стране столько другого, не менее высокого и качественного... Опера уже не «ах», не единственная отдушина. И задерживать на ней внимание публики все труднее. Как и в Италии: все труднее и труднее оперным театрам...

– Денег там меньше, чем в США, а публика требовательней: открыто выражает негодование, кричит артисту «бу-бу-бу»...

– Итальянцы к опере относятся как к своему ребенку – многого требуют.

7. – А вы представляете, что вам когда-нибудь могут закричать из зала: «Бу-бу-бу»? Наверное, можно рухнуть от обиды на сцену, а?

– Не представляю. Нереальный кошмар. В Италии кричали многим прославленным певцам, последнему, кто сейчас вспоминается, – Роберту Аланьи, когда он пел труднейшую партию Радамеса в Ла Скала. А именно Ла Скала славится тем, что приходит на спектакль группа определенных людей, которые еще и остальных настропалят на критику... Аланьи сбежал со сцены... У нас такое невозможно, мы, белорусы, по природе своей уважительны и скромны, в любом деле мы отмечаем прежде всего достоинства. «Что-то же есть и хорошее», – вот наше кредо.

8. – Как вы думаете, чего в вашем голосе больше – подарка природы или трудолюбия?

– Я уже забыл, что это значит – подарок природы. Хотя поначалу сильно эксплуатировал все, что мне ею дано. Но я очень много работал над голосом. И чем дальше, тем больше становится работы. Если раньше просто по природе голос мог куда-то вынести, то теперь каждая нота, которую я пою, обдумана и сделана.

9. – Вы участник и лауреат многих международных конкурсов. Это обязательный багаж у солиста?

– Думаю, очень не лишний. После консерватории я еще учился и учился, активно занимался с Виктором Ивановичем Скоробогатовым, готовясь к конкурсам. В 2008 году мы поехали с ним в Брюссель на конкурс Королевы Елизаветы. Мне там очень повезло, я, став лауреатом конкурса, встретил еще одного педагога – Райну Кабаиванску, прославленную певицу, солистку лучших сцен мира. Про нее надо рассказать отдельно. Она была членом жюри в Брюсселе. После конкурса неожиданно подошла ко мне и... заговорила по-русски! Чего я ожидать совершенно не мог. Она сказала: «Юрочка!» Меня аж расплавило – подошла небожительница и обратилась ко мне по имени. «У тебя очень красивый голос, но тебе не хватает итальянской школы по технике и качеству тембра», – сказала Райна. И сделала эксклюзивное предложение учиться у нее в школе: она преподает в Модене (родной город Паваротти), где живет 40 лет. И я поехал туда, пробыл там один академический год. Из театра меня благородно отпустили на стажировку.

10. – Кто вам оплачивал стажировку?

– Не лишний вопрос. Я приехал в Италию лишь с карманными деньгами. Меня поселили в доме гостиничного типа, который оплатила сама Райна. А чтобы получить деньги на питание, мы, ее ученики, выступали в концертах, которые специально для этого устраивала опять-таки Райна Кабаиванска. Она сама немного пела. И публика платила, конечно, за ее прославленное имя. Но и нам то 200 евро, то 300 евро перепадало.

11. – Сейчас вы поддерживаете отношения с таким великодушным педагогом?

– В прошедшем декабре этой замечательной певице исполнилось 80 лет. Приехать к ней, к сожалению, не смог, был в Большом театре Москвы на постановке. Только написал. Денег, которые мы зарабатывали с ее помощью, вполне хватало на скромную еду. Было замечательно. Каждый день уроки, будто я попал в первый класс, будто никогда еще не выходил на сцену. Все прежние настройки сбросились. Это было очень полезно. Ну и я наконец заговорил по-итальянски! Язык пошел. Для певца это важно. Хотя правильное произношение никогда не прекращает нарабатываться.

12. – О тенорах ходит много обидных, на мой взгляд, мифов – о влюбчивости, о беспримерном эгоизме. Какой миф самый несправедливый?

– Наверное, в каждом есть как раз доля правды. Теноровый эгоизм? Да, мы бережем голос, идем к творческой кульминации, и все остальное нам будто бы и неважно. Это очень помогает в работе. Здоровый эгоизм – без него никуда.

13. – И вы влюбчивый молодой человек?

– Так скажу: мне нравятся люди. И я не хочу предугадывать, что будет в результате.

14. – Из какой вы семьи? Ваши родители музыканты?

– В душе, наверное, музыканты. Но по профессии, конечно, нет.

15. – Вы знаете, что такое творческий кризис? К нему можно подготовиться?

– Я вижу его в двух ипостасях. Если физически буду не способен к работе. Наш инструмент – голос, и если он не будет готов, какой из меня артист? Надо уметь работать, знать свой организм, чтобы не надорваться. Или кризис другого свойства: душевный. Но у певцов это просто пауза, переход на другой репертуар. Чтобы пауза не затянулась, нужно заранее планировать, чем заниматься дальше. Закидывать щупальца, основываясь на интуиции, понимании себя.

16. – Чем приходится жертвовать ради профессии, ради оперного пения?

– Хотелось бы многим. Но всегда делаешь себе поблажку. Я вообще не поборник жесткого режима. Я не схожу с ума. Но и не иду вразнос: осторожен с алкоголем, не ем, например, орешки. Или вот спорт. Я бы с удовольствием погонял мяч по стадиону. Но об этом можно только мечтать, оставить на отпуск. И так начиная с музыкальной школы. Жизнь на компромиссах.

17. – Вы, кстати, знаете, как проведете свой отпуск?

– О! Знаю. В этом году хочу потратить свое свободное время на получение автомобильных прав. Вдруг придется купить машину? До прошлого года я абсолютно не видел себя за рулем, хотя у меня папа шофер, брат шофер. А я открещивался. А теперь более лоялен к этому вопросу.

18. – Какую партию вы считаете своей звездной?

– У меня нет такой партии. Как и любимого композитора. Над чем работаю в данный момент, то и люблю.

19. – А если у вас из-под носа забирают партию в театре, что вы делаете? Вас можно так обидеть?

– Меня так обидеть нельзя. Потому что я рад, когда поют «мои» партии. Хорошо должно быть не для меня, хорошо должно быть для театра. Каждый раз, когда я не дома и мы созваниваемся с Виктором Ивановичем Скоробогатовым, я спрашиваю, как дела в театре, что хорошего происходит? Меня учили думать об общем деле. Да, мы, конечно, солисты. Но ведь все равно зависим от команды. Главное, что за спиной, по бокам, в оркестровой яме, в осветительных будках, за кулисами, хорошо ли твоим коллегам.

20. – Скажите, у вас квартирный вопрос решен? Он вас, если по Булгакову, не портит?

– Он не портит, потому что не стоит. Квартирный вопрос мне помог решить прежде всего мой педагог Виктор Иванович Скоробогатов. Когда я пришел работать в театр, будучи еще студентом Академии музыки, он меня всячески оберегал, поддерживал и даже не стеснялся напоминать всем как в театре, так и в Министерстве культуры о моих достижениях на международных конкурсах. Но пока я учился, было общежитие, а вот когда окончил академию, мне, уже семейному человеку, жить, кроме как на съемной квартире, стало негде. И, представьте, Виктор Иванович не посчитался со временем, ходил в Министерство культуры. И – редкий для театра случай – мне, молодому певцу, в 2008 году выделили служебное жилье. Сейчас оно называется арендное.

21. – Сколько, кстати, сейчас вы платите за квартиру?

– Первые шесть лет мы платили только квартплату – согласитесь, это роскошь в начале карьеры. А теперь мы в общей сложности платим около миллиона. Сносно.

22. – Виктор Иванович играл и играет большую роль в вашей творческой судьбе, правда?

– Судьбоносную, решающую! У Виктора Ивановича я получил все, целый комплекс того, что получил бы и в Москве, и в Петербурге. А может, и не получил бы... Мы учимся у многих педагогов, а вот приобретаем – у единиц. Мне повезло на педагога, я в этом смысле удачливый. А та же Райна Кабаиванска? Вытащила меня на Запад, показала, что такое пение а-ля по-итальянски с правильной выправкой, постановкой.

23. – Как боретесь с весенним авитаминозом?

– Ну как – витаминами...

24. – Сколько денег вам нужно для счастья?

– Чтобы можно было купить подарки близким – именно те, которые нужны им. А это приличная сумма. С другой стороны, есть вещи, которые за деньги не купишь. Например, отношения с родными и близкими. И именно они для меня все дороже и дороже.

25. – Скажите, чем лично вам дорог певец Юрий Городецкий?

– Он уникальный, потому что второго Ю.Городецкого нет: ты же существуешь в единственном числе как личность во Вселенной. Когда случаются патовые ситуации, это помогает. И к самокритике отношусь теперь проще, а то самоедством занимался одно время. Сейчас у певца Городецкого наступил промежуточный момент – пауза перед прыжком. Один период закончился, новый, чувствую, вот-вот начнется.

Елена МОЛОЧКО.

**Tenore di grazia* – лирический тенор.*

СЛЫШАЛИ?

Корова и Мингорисполком

Скоро можно будет сфотографироваться верхом на корове – и, думаю, недостатка в желающих не будет. [illegible]

[illegible]

Елена МОЛОЧКО.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
31 САКАВІКА 2015 г.

СМАЧНА ЕСЦІ!

Вы бачылі беларускамоўныя кулінарныя кнігі з мясцовымі рэцэптамі і прадуктамі? Нарэшце такая з'явілася.

Адкуль "венгеркі" ў Беларусі?

Выйшла кніга "Беларускі кулінарны сшытак № 1" Ларысы Мятлеўскай, сувядучай шоу "Беларуская кухня" на канале "Беларусь 2". Выдавецтва "Беловагруп" гэтай кнігай распачало серыю "Гастранамічная вандроўка па Беларусі" і неўзабаве абяцае працяг. "Сшытак", з аднаго боку, уяўляе сабой звычайную кнігу рэцэптаў: градусы, чайныя лыжкі, дакладны літраж. Звычайны, ды не звычайны. Ларыса Мятлеўская кажа, што, укладаючы кнігу яна збірала рэцэпты, прыдатныя для выкарыстання ў гарадской кватэры. Арыентавалася ў тым ліку на маладых гаспадынь, якім, можа быць, не заўсёды хочацца гадзінамі стаяць ля пліты. Зразумела, што смак стравы, згатаванай у печы, – непаўторны. Але і сучасная кухонная тэхніка (духоўка, мультыварка, аэрагрыль) дазваляюць выкарыстаць усе прыведзеныя ў кніжцы рэцэпты.

Па "Беларускім кулінарным сшытку №1" можна згатаваць супы, соусы, ласункі, напоі, стравы з мяса, рыбы, агародніны, грыбоў, малака, яек. Для людзей, што цікавяцца не толькі кулінарыяй, а і этнаграфіяй, істотна тое, што амаль кожны рэцэпт у "Сшытку №1" атрыбутаваны: пазначана, ад каго ён запісаны і ў якой вёсцы. Гэта дазваляе гараджаніну ў другім ці трэцім пакаленні, гатуючы, быць упэўненым: страва – з малой радзімы яго продкаў. Кулінарная геаграфія Ларысы Мятлеўскай шырокая: Мінская вобласць, Палессе, Магілёўшчына. І адусюль – "фамільныя" рэцэпты беларускіх бабуль. Некаторыя – нават не з глыбінкі, а з Мінскага раёна. І не якія-небудзь звыклыя стравы, а "цыбрыкі" (галачкі з дранай бульбы) ці... смажаная кроў. Так што, калі ў вас лечішча ў вёсцы, а не ў дачным пасёлку, скарыстайце шанец: распытайце суседзяў!

Акрамя "этнаграфічных" рэцэптаў у кніжцы ёсць і "гістарычныя", узятыя аўтаркай з кніг XIX ст. ("Літоўская гаспадыня" Ганны Цюндзявіцкай і "Першая беларуская кулінарная кніга. Літоўская кухарка" Вінцэнты Завадскай).

Этнічная культура харчавання не абмяжоўваецца рэцэптамі. Істотныя таксама застоллі, іх колькасць, час, парадак, этыкет гатавання і ўжывання ежы, карыстанне хатнім начыннем. У кожным раздзеле "Сшытка" ўтрымліваецца невялікі агляд пэўнага віду страў, гістарычныя нататкі, парады, як ужываць прыгатаванае. Дзякуючы такім адступленням кнігу цікава чытаць, нават калі гатаваць нічога не збіраешся.

"Беларускі кулінарны сшытак №1" цікавы і ў лінгвістычным аспекце: у тэкстах Ларыса Мятлеўская выкарыстоўвае дыялектныя ці напаўзабытыя ў беларускай літаратурнай мове назвы прадуктаў, кухоннага начыння. У канцы кнігі змешчаны невялікі кулінарны тлумачальны слоўнік. З яго можна даведацца, што такое "жамерыны", "куханы", "хвархулькі", "катрынкі" і яшчэ шмат цікавага. Аказваецца, "венгеркі" – гэта гатунак сініх сліў!

Некалькі дробных недахопаў: не ў кожным рэцэпце зразумела, адкуль ён узяты, у кнізе сустракаюцца моўныя памылкі.

"Беларускі кулінарны сшытак №1" прыгожа аформлены В.В. Салодкай. З каляровымі ілюстрацыямі, на мелаванай паперы, ён можа стаць файным падарункам любой беларускай гаспадыні, а таксама аматарам беларускай культуры, этнаграфіі, калекцыянерам.

Прэзентацыя кнігі адбудзецца 7 красавіка ў 17.00 гадзін у Музеі Я.Купалы.

Алена ЛЯШКЕВІЧ.
Фота аўтара і Макса ДЗІКОЎСКАГА.

ОН И ОНА

Александр МЕДВЕДЬ:

«Как женился? Раз-два – и в дамки!»

В апреле легендарный борец Александр МЕДВЕДЬ и его супруга Татьяна отмечают изумрудную свадьбу – 55-летие совместной жизни. Накануне знаменательной даты мы разговариваем с Александром Васильевичем – меньше всего о спорте…

– Да-а, 55 лет уже вместе... – Александр Васильевич делает философскую паузу и продолжает: – Кстати, в апреле у нас два юбилея: 26 апреля – изумрудная свадьба, а 30 апреля жене исполняется 75 лет.

– Где вы познакомились с будущей женой?

– На танцах в Доме профсоюзов. Был какой-то профсоюзный вечер, меня там награждали за 3-е место на Спартакиаде. Познакомились с Таней, закружились в вальсе. Мы хорошо танцевали, помню, вокруг были зеркала... Жена мне позже говорила: «Когда ты обнял меня своими ручищами и закружил, я почувствовала такую мощь!» Потом мне пришлось уехать на сборы, а когда вернулся, смотрю – уже какой-то лейтенант приходит. Пришлось поговорить с ним... Забрал Таню и ушел.

– И насколько серьезно «поговорили» с лейтенантом?

– Нормально... Он понял, что ему здесь делать нечего, хотя я был простым солдатом. Но в сердечных делах, как правило, дело не в званиях. Девушка делает свой выбор. Но, надо сказать, и лейтенант оказался настырным. Все бродил возле дома Татьяны да выжидал. То на лавочке сидит, то в кино билеты предлагает. А я раз-два – и в дамки.

– Хороший ход!

– В 22 года у меня еще не было практически ничего – ни громких спортивных успехов, ни денег... Начинал, можно сказать, с нуля. Конечно, водил Таню в кино или на танцы в парк Горького, но, когда переодевался перед танцами в Доме офицеров, оставлял там свою единственную курточку. Родители жили в украинском городе Белая Церковь, в Минске я был один и на помощь рассчитывать не приходилось. Правда, через год после нашего знакомства с Татьяной получил уже в ранге чемпиона СССР хрущевку на Карла Либкнехта. На первом этаже, солнце туда не попадало, но был доволен.

– А Татьяна?

– Ей квартира сразу не понравилась. Она жила с мамой в частном доме на Пулихова, там же простор! Привыкла к свободе, а жизнь "в четырех стенах" ее как-то не привлекала. "Не хочу, – говорит, – в клетке жить".

– Но квартира наверняка стала хорошим аргументом перед свадьбой?

– Свадьба – это слишком громко сказано. Я тогда получал 120 рублей стипендии, только на пропитание и хватало. Так что пригласили близких родственников жены – и все. Расписались в загсе Ленинского района, обменялись кольцами. Я купил вазон с цветами, срезал их и подарил супруге. После росписи устроили маленькую вечеринку, а через полгода отвез Татьяну в Украину в Белую Церковь родителям показать.

– Понравилась невестка?

– Мой брат тоже женился на белоруске, и по этому поводу мать была не очень довольна. Говорила так: "Понабирали белорусок, как будто украинок не хватает". Но в жизни ты сам ищешь спутницу жизни, здесь национальность значения не имеет. Полюбил – женился.

– Александр Васильевич, а с тещей общий язык вы находили?

– Помню, теща делала отличное яблочное вино и обычно ставила целую бочку. Когда пьешь его – все нормально. Но не дай Бог смешаешь тещин напиток с водкой – вырубал моментально. Так по ногам било, что не приведи Господь... А вообще, теща была мировая! Очень любила уборку делать, всегда старалась помочь. Когда получили вторую квартиру, положили паркет, но не шлифовали его и лаком покрыть не успели. А теща тут как тут! Прихожу домой, а она водой паркет залила и давай полы мыть. Мы его затем сутки чистили от грязи. «Спасибо, мама, – говорю, – помогли». Но обижаться на нее было просто невозможно, ей хотелось хоть каким-то образом помочь нам. Мы даже деньги в долг у нее брали, если не хватало на какую-то покупку.

– А жена к маме не убегала, когда вы ссорились?

– Убежала, когда ей квартира не понравилась, но затем я ее вернул... *(Смеется.)* Мне еще вспоминается, как я тещу напугал однажды. Приезжаю из-за границы, с соревнований, мама жены сразу же: "Сашка, что ты мне привез?" – «Подарок на серванте, – отвечаю, – французская пудра «Шанель». Теща схватила коробочку, запрыгала от счастья... В то время в Союзе это же был страшный дефицит! Открывает крышку, а оттуда... мышь на пружинке с писком как выскочит! У тещи и ноги подкосились, на колени упала со страху и неожиданности. Одним словом, не оценила сувенир. После этого, когда я возвращался из поездок, она к моим подаркам очень осторожно относилась.

– За границей вам давали валюту на подарки?

– 3 доллара суточных. Экономили, хотелось же привезти что-нибудь на память и близким. Жене кофточки или бусы покупал, дочке – подарки.

– Я знаю, что вы в первом ребенке, что называется, души не чаяли…

– Так говорят же, что первый ребенок – самый желанный. К моменту нашей свадьбы жена уже была беременной, Лена родилась в декабре. Тяжеловато приходилось, конечно, но теща помогала. У нас не было ни телевизора, ни холодильника, поэтому авоську с продуктами вешали за окошко. Зато был большой радиоприемник, на который дочка залезала с подоконника и прыгала вниз. Очень подвижная девочка, все мышей по квартире гоняла. А этого «счастья» тоже у нас хватало, из подвала заходили к нам в квартиру, как к себе домой.

– Папина или мамина дочка была?

– Она любила всех. Но, честно говоря, я ожидал, что будет сын. И, когда Татьяна родила девочку, решили, что продолжение следует, а один ребенок – это не ребенок. И через семь лет у нас появился Леша. Сейчас вообще жалею, что у нас в семье только двое детей, с возрастом это понимаешь. Но тогда... Тогда нам было тяжело.

– Дети дружно жили?

– Дочка брата всегда защищала. Леша был очень спокойный, а Лена семь лет занималась теннисом, так что рука у нее тяжелая. Если Алексея на улице кто-то обижал, дочка выходила во двор и наводила порядок. Был один мальчик на три года старше ее, который цеплялся к Леше, но Лена справлялась и с ним. Помню, бабка мальчика все кричала: «Хулиганка, я милицию вызову!» Я ей: «Чего вы лезете не в свое дело? Дети сами разберутся». Дочка была очень боевая! Жаль, что тогда не было женской вольной борьбы...

– Неужели отдали бы?

– А что?! У нас сегодня есть Василиса Марзалюк, бронзовый призер чемпионата мира по вольной борьбе. Ты видел ее фигуру? Как у модели!

– Почему дочь перестала заниматься теннисом?

– Поступила в нархоз, вышла замуж и родила. Там уже было не до тенниса. Сегодня Лена работает экономистом в фирме, у нее уже две внучки есть. Но и в свои 55 лет она выглядит просто прекрасно!

– Сын Алексей тоже имеет титулы в вольной борьбе, но, конечно, ваших лавров не снискал и как-то рано ушел из большого спорта.

– У него здоровье не позволяло оставаться в спорте. Аллергия, просто задыхался на ковре... Хотя по физическим данным он даже мощнее меня. А уходя из борьбы, сын сказал: «Что мне делать в спорте, если ты уже все сделал за меня?» Мы сейчас вместе работаем на кафедре физкультуры БГУИР. Алексей несколько лет назад развелся с женой, но с сыном у него сохранились хорошие отношения, приходят ко мне в парилку вместе.

– А ваша супруга где работала?

– После окончания БПИ трудилась в Институте торфа. Я иногда в шутку говорю ей, что этот институт взорвать надо. Болота осушили, экологию нарушили... Затем преподавала в Политехническом институте.

– Вашей жене борьба нравилась? Ездила на соревнования, поддерживала вас?

– По возможности. Например, на Олимпиаду-72 в Мюнхене поехала туристкой по комсомольской линии вместе с артистами. Я ее даже забрал к себе в Олимпийскую деревню. Правда, когда произошел теракт, началась шумиха, и ее вместе с остальной группой поддержки вообще отправили домой. Да и я пораньше уехал. Думали, что украинская диаспора в ФРГ меня может похитить. Кстати, тогда американцы под впечатлением моих побед над их соотечественником Крисом Тейлором предложили мне огромные деньги, чтобы я занялся борьбой кэтч. За полгода по контракту обещали 1,5–2 миллиона долларов.

1987 г. Семейный портрет. В верхнем ряду (слева направо) – зять Павел, внук Тимофей и сын Алексей. В нижнем (слева направо) – дочь Елена, внук Никита и Александр Васильевич с супругой Татьяной.

С женой в год свадьбы.

– Да-а, это не 3 доллара суточных…

– А я отказался! На Олимпиаду нас провожал в «Стайках» Петр Миронович Машеров, сказал мне: «Выиграешь Игры – встретимся после этого у меня на даче». И, кстати, слово свое сдержал. Когда я отказал американцам, мне тут же предложили возглавить сборную БССР.

– Жена, можно сказать, всегда обеспечивала вам надежный тыл…

– И тыл надежный, и готовит вкусно. Она всегда обижается, когда я на обед домой не прихожу. Правда, пришлось ей, конечно, помучиться, пока научилась готовить вкусные украинские борщи. Раньше полдня варила, а сейчас может с повязкой на глазах такое объеденье сделать – еще попросишь.

– А у вас какие кулинарные способности?

– Шурпа хорошо получается, картошку жарю, огурчики сам солю. А еще обожаю яичницу с салом – то, что я всегда любил. Помню, в детстве денег не было, так мать собирала яйца на продажу. А мне ведь тоже их хотелось. Поэтому прокалывал яйца с обеих сторон и выпивал. После этого дырочки аккуратно замазывал известью и клал обратно в лукошко. Однажды, слышу, мама отцу говорит: «Что-то петух у нас какой-то непутевый. Топчет, топчет кур, а яйца получаются пустые».

– Насчет женской ревности написаны романы, рассказывают анекдоты… Ваша супруга вас сильно ревновала?

– Конечно, мне же столько поклонниц письма писали! Даже потом, когда я на охоту ездил, у меня с женой по этому поводу шли сражения. Накануне она даже телефоны и электричество вырубала, чтобы никто из друзей не мог мне позвонить. А утром в 4 утра проснется – я уже тю-тю! Но мне охота очень нравилась. По 30 километров наматывали по лесу, а когда кабанчика убьешь, еще и рюкзак с мясом надо было на плечи забрасывать. Я, может быть, благодаря этому и продержался еще две Олимпиады. А однажды вместе с директором "Раубичей" Грищенковым мы взяли на охоту своих жен. Создали им спартанские условия, чтобы те поняли, что мы сюда не развлекаться приезжаем. Положили их спать на солому на полу, хотя могли и что-нибудь получше придумать. Но супруги решили, что им комфортнее будет в стоге сена переночевать. А тут мужики пришли в стог зерно прятать. Хвать!.. Одним словом, эту встречу моя жена запомнила навсегда и больше со мной на охоту уже никогда не просилась.

– На даче вы часто бываете?

– А кому же не хочется убежать от городского асфальта на природу? Я вот честно скажу – на даче просто балдею! Такой воздух, что и сон совсем другой.

– Слышал, что как-то ограбили вашу дачу.

– Было дело, в Ратомке "фазенду" почистили. Унесли какие-то покрывала, которые я привез из Индии, и шкуру медведя, мне ее подарили... Нашли затем воров – цыгане оказались. Правда, когда увидел в РОВД шкуру, не узнал. Затасканная, шерсть повылезала... Как будто цыганский табор на ней полгода танцевал. Я эту шкуру так и оставил в райотделе милиции. Говорю: вот вам сувенир на память – шкура медведя от Медведя!

– Уже решили, как будете отмечать изумрудную свадьбу?

– О каких-то больших торжествах пока не думали. Это раньше мы на таких праздниках веселились, танцевали, а сейчас... Годы уже не те. Может быть, соберемся с близкими, друзьями, посидим немного.

– Александр Васильевич, что нужно, чтобы прожить столько лет в браке с одной женщиной?

– Надо вовремя прощать друг друга. Как-то приходилось слышать: «Не могу больше со своей женой жить, разводусь и женюсь по-новому». Через пару лет встречаемся, спрашиваю: «Как новая супруга?» Отвечает: «Оказывается, все одинаковые». Понимаете, в семейной жизни без ссор никак не обойтись. Но надо уметь прощать. И тогда все у вас будет хорошо!..

Алесь СИВЫЙ.

ШАХМАТЫ

Из шахматной классики

И.Шель

Белые: Кра2, Фb2, Лb5, Са7 (4).
Черные: Кра6, Лh7, п. g6 (3).
Мат в 2 хода.

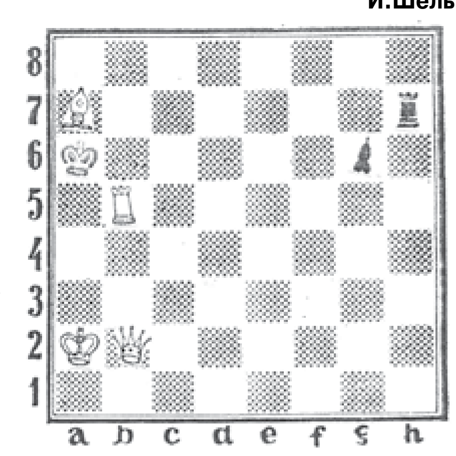

Предлагаем вниманию читателей двухходовую задачу знаменитого норвежского шахматного композитора Иоганна Шеля. Попробуйте найти ее решение. Свои ответы присылайте по адресу: **220030 Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты «Народная Воля», «Шахматы».**

Сверьте ответы

Задача Н.Бельчикова и В.Жуковича: 1.Кс4! 1...Кр:с4 2.Фd4х, 1...Крс6 2.Сf3х, 1...Кре4 2.Фе5х, 1...Кр:е6 2.Фf7х.

Композиция С.Лойда: 1.Cb3! Kpd3 2.Фd5x, 1...Л- 2.K:f2x, 1...C- 2.Cd5x, 1...K- 2.Cc2x, 1...Kd3 2.Cd5x.

Двухходовка М.Кошеля: 1.Фс7! Цугцванг. 1...Kpd3 2.Фс2х, 1...Кр:d5 2.Л:е5х, 1...Крf5 (1...d3) 2.Л:е5х.

Свои решения прислали Костючик (Брест), Волчек, Трус (Молодечно), Колодко (Жодино), Костюкович (Витебск), Михнюк, Литвинов, Кравцов, Кислач, Ширяев, Юркевич (Минск).

Наши лидеры

В рейтинг-лист Международной шахматной федерации (ФИДЕ) включены более 500 белорусских шахматистов, в том числе 17 гроссмейстеров. Список возглавляет 25-летний минский гроссмейстер Сергей Жигалко – 2675. Жигалко, единственный из наших спортсменов, входит в элитную сотню сильнейших шахматистов мира. На второй позиции гроссмейстер Сергей Азаров – 2636, на третьей – гроссмейстер Алексей Александров (оба из Минска) – 2603. На последующих местах: гроссмейстеры 4.Никита Майоров (Витебск) – 2580, 5.Андрей Жигалко – 2572, 6.Кирилл Ступак – 2567 (все из Минска), 7.Алексей Федоров (Могилев) – 2566, 8.Владислав Ковалев (Минск) – 2531, 9.международный мастер Андрей Горовец (Минск) – 2518, гроссмейстеры 10.Виталий Тетерев (Новополоцк) – 2509, 11.Сергей Каспаров (Могилев) – 2502, 12.Андрей Ковалев (Витебск) – 2484, 13.Владимир Романенко (Минск) – 2474, 14.сильнейшая в Беларуси шахматистка Анастасия Зезюлькина, обладательница званий гроссмейстера среди женщин и международного мастера среди мужчин, – 2431, 15.гроссмейстер Евгений Подольченко (Минск) – 2417, 16.мастер ФИДЕ Роман Гриб (Пинск) – 2408, 17.международный мастер Евгений Мочалов – 2403, 18.гроссмейстер Юрий Тихонов – 2396, 19.международный мастер Виталий Мерибанов – 2382, 20.кандидаты в мастера Манвел Погосян – 2378, 21.Александр Зажогин – 2376, 22.гроссмейстер Виктор Купрейчик – 2373 (все из Минска), 23.международный мастер Станислав Цыганчук (Орша) – 2372, 24.международный мастер Вадим Алексеев (Могилев) – 2364, 25.кандидат в мастера Валерий Казаковский (Минск) – 2357.

МАЗАІКА

Азаранка прайграла

Экс-першая ракетка свету Вікторыя Азаранка ніяк не можа вярнуцца да мінулых поспехаў.

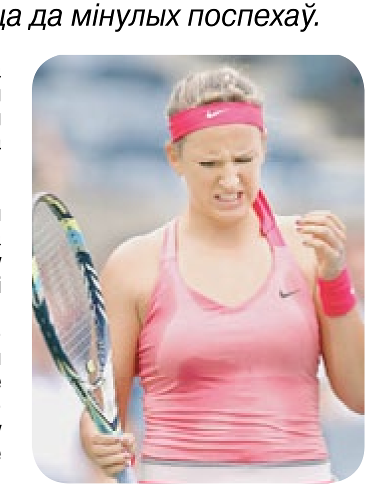

У мінулую нядзелю на тэнісным турніры ў амерыканскім Маямі беларуска **Вікторыя Азаранка** ў 1/16 фіналу саступіла італьянцы **Флавіі Пенеце** – 6:7, 6:7.

Нагадаем, што перад гэтым яна даволі ўпэўнена перамагла іспанку **Сільвію Солер-Эспінозу** – 6:1, 6:3 і **Алену Янкавіч** з Сербіі – 6:1, 6:1.

Раней Азаранка двойчы выйгравала турнір у Маямі – у 2009-м і 2011 гадах. Тады яна ў фінале была мацнейшай за амерыканку **Серэну Уільямс** і расіянку **Марыю Шарапаву,** інфармуе euroradio.fm.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а.
Прыёмная:
тэл. (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286609, 3286906
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

9 772071 964000 15025

Падпісныя індэксы: **63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,**
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Намеснік галоўнага рэдактара
Марыя Станіславаўна ЭЙСМАНТ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 30.03.2015 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 25440 экз. Заказ №915.